

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2990, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Veliko zlo

Da moderni način življenja, ki nekatere dobre sposobnosti človeka razvija prav do vsake, na drugi strani razvezuje v njem najslabše in najnižje nagone, je znana stvar. V času najdoslednejše racionalizacije življenja se animalna stran človekove narave javlja v brezdanjo strahoto, ki jo odkriva zlasti moderna zločinska kronika. Sanje modrecev liberalne ere, ki so mislili, da se bo z naraščajočo prosveto človeštvo avtomatično poravnalo do občne harmonije, se niso izpolnile.

To je problem, ki ga moderna pedagogika dobro pozna. Prizadevanja vseh šolnikov grejo za tem, da se moralna vzgoja mladine bolj poudari; da se nagoni in strasti mlade duše oplemenitijo, pofinijo ali sublimirajo, kakor pravijo; da se stremiljenje mladega človeka usmerja na vredne objekte. Je pa en faktor, ki po našem prepričanju v tem oziru ta vzgojna prizadevanja, kolikor niso omejena zgolj na šolo, vse premalo podpira in to je javna oblast.

Državna oblast, to se mora hvaležno priznati, se zelo briga za socialno higieno, skuša tudi s socialnopolitičnimi zakonodajami kolikor-toliko zasigurati širokim slojem ljudstva dostojno fizično eksistenco, ki je predpogoj moralnega zdravlja, ne posveča pa zadostne pozornosti vprašanju, ki se direktno tičejo moralne vzgoje naroda ali pa vsaj prepričanja in ublaženja velikih moralnih zel, ki moderno življenje spremljajo. Za nekatere stvari so pa oblasti — naj se nam ne šteje ta ugotovitev v zlo, ker je vsekakor dobro mišljena — naravnost slepe.

Letošnja velikonočna kronika, to je pač vsak opazil, je zelo žalostna. Zločin se vrsti za zločinom v nepretrgani verigi, popivanje na praznike pa je rodilo nekatere, resnično grozo vzbujajoče slučaje. To nas navaja k temu, da dvigamo odločno svoj glas zoper nekatere pojave, ki se od merodajne strani žalibog ne vidijo.

To so v prvi vrsti gotovi lokali, ki rastejo zadnja leta med nami ko gobe po dežju, neke vrste kleti, katerih naraščanje z vsemi svojimi nepreglednimi posledicami pomeni za narod in za državo največjo socialno in moralno epidemijo. Tega ne more nihče tajiti, da se po teh kletah opaja narod z ogromno množino alkohola, ki ni take kvalitete, da bi telesnemu zdravju in duševnemu ravnesvju ter moralni odpornosti ljudstva koristil. Alkohol, ki se tako poceni prodaja, ne more biti posebno dobre kakovosti. Na vsak način je že pri relativno majhni količini nenormalno opojen, kar lahko vsak opazuje, kdor vidi prihajati iz teh kleti težko pijane ljudi, ki niso več človeku podobni. Te kleti so zlasti zatočišče brezposelnih, za katere alkohol pomeni rapidno propadanje iz dejanske brezposelnosti v prostovoljno potikanje, barabstvo in končno v zločin. Po takih lokalih raztočeni alkohol pomeni po svojih posledicah uničenje nešteti delavskih družin, nesrečo tolikih žena in degeneracijo otrok pa ogromno naraščanje javnih bremen, zakaj vsi ti propadli in propadajoči elementi na ta ali oni način životarijo na račun državne blaginje. Kar država dobi na davkih, taksah in drugih dajatvah od točenja alkohola nepravovrstne kakovosti, je kapljica v oceanu bremen za brezposelnost, delomrznost, degeneracijo, bolnike, umobolne, zločince in socialno ter moralno propadle elemente sploh ter za njihovo nesrečno deco. Človek se čudi, kako da se ta očividna, lahko uvidljiva resnica od merodajne strani ne razume! V ulicah, kjer je itak že pet gostiln druga za drugo, ki vsaka komaj izhaja, se pojavja še kleti! Cui bono? vprašamo. Kje je tu potreba in za koga? Da je star, renomiran lokal prazen, v kleti pa se gnjejejo ljudje, ki potrebujejo socialne in moralne nege ter zaščite, ne pa, da se še z alkoholom zastrupljajo! Neprimerno več je vredno telesno in dušno zdravje našega naroda nego ozir na kakšnega človeka, ki si ne ve drugače zasigurati eksistenco kakor da otvori klet. Vrhlega se dela s tem težka škoda obstoječim priznanim dobrim gostilnam in solidnemu gostilničarskemu stanu ter njegovemu blagostanju.

Država vedno bolj posega v vzgojo naroda, ki je postala njen najvažnejši monopol. Tem večja je odgovornost oblasti za moralno stanje naroda. Vsak pa bo priznal, da bi bilo najstrašnejše nasprotje, če bi na eni strani država po svojih organih delala na fizičnem in moralnem zdravju ter napredku naroda po šolah in telovadnicah pa po tečajih, na drugi pa dopuščala, da se že mladoletni ruširajo po alkoholnem zastrupljanju, otopenju uma, živčnem oslavljenju in razstrojstvu, moralnem podvajanju, prostituciji, kopicenju zločinskih nagnenj in po degeneraciji rase, ki se uničuje po mestih poplavljanja in najrazvostnejšega bloda. Od države se po pravici mora zahtevati, da je v pogledu narodove vzgoje dosledna, da ne pusti na eni strani rušiti, kar na drugi gradi in da gnezda fizičnega in moralnega okuženja brezobzirno zatira, oziroma jim sploh ne pusti vzrasti.

Pozivljamo zato državno oblast, naj dobro pretehta ta problem in stori odločen korak za omejitve tega strašnega moralnega in socialnega zla. To zlo razjeda državo, povečuje njene izdatke in ji nalaga ogromna bremena socialnoskrbstenstva, značaja, katere bi sicer lahko plodotvorneje uporabila.

Mala antanta, kdaj se zganeš?

Avstrija odpovedala trgovinske pogodbe, da izvaja pritisk na Malo antanto

Italijanska gospodarska politika ogroža Jugoslavijo

Dunaj, 8. apr. d. Niti avstrijsko, še manj pa inozemsko časopisje ni beležilo odpovedi trgovinskih pogodb z Madjarsko, Jugoslavijo in Češkoslovaško drugače, kakor kot dnevno novico brez velikih posledic. Bomba o avstro-nemški zvezi je povzročila toliko hrupa po vsej Evropi, da je popolnoma udušila ta manjši dogodek, ki pa dobi svoj značilen izraz, če ga spravimo v zvezo ravno s to pogodbo in posebno še, če ga primerjamo z enakimi tendencami, ki se pojavljajo zadnje tedne v italijanskih listih, ki unisono zahtevajo odpoved trgovinskih pogodb z različni politično manj simpatičnimi državami.

Avstro-nemška zveza predpostavlja enako carinsko zakonodajo za obe državi. Do sedaj imata Avstrija in Nemčija lastne trgovinske pogodbe. Če hočeta izenačiti carinske predpise in se zediniti na isto carinsko politiko, potem morata seveda gledati, da se odstranijo vse stare obveznosti in da se nadomestijo z novimi, ki bodo odgovarjale potrebam novega carinskega ozemlja in ki bodo odgovarjale tudi političnim simpatijam, katere hočeta Avstrija in Nemčija v bodoče porazdeljevati med evropske narode.

Inozemski krogi na Dunaju si ne delajo nikake skrivnosti, da je odpoved trgovinskih pogodb v tesni zvezi s sistematičnimi predpripravi za končni Anschluss. Evropske države naj protesti-

rajo, naj pridejo s svojimi predlogi, Avstrija in Nemčija bosta med tem mirno nadaljevali svojo započeto pot. Avstrija ima sedaj prilično proste roke, da sklene z državami, katerim je pogodbe odpovedala, nove, adaptirane njene mednarodni politiki. Madjarska, ki se že davno vleče za tesnejše sodelovanje z Avstrijo in Nemčijo, je brez dvoma dobila tozadevne garancije, da bo nova trgovinska pogodba njenim željam prišla čim več mogoče nasproti. Drugo je z Jugoslavijo in Češkoslovaško, katerima se lahko stavi nož na grlo, ker sta v veliki meri navezani na avstro-nemški trg ter bosta morali sprejeti ali nemško politično naklonjenost ali pa težke pogoje za izvoz svojega blaga v obe dve nemški državi. Zato je nerazumljivo, tako menijo nekateri politični krogi, zakaj se med državami male antante bolj ne poleti z ustanovitvijo tako potrebne gospodarske skupnosti, brez katere bodo druga za drugo pozabane od nemškega kolosa.

Položaj postaja še bolj nevaren radi stališča, ki ga zavzema Italija. Italija je napol pristala na avstro-nemško zvezo, ker pričakuje, da si bo s tem zagotovila važno tržišče za svoje prideleke. Kakor hitro je Avstrija odpovedala pogodbe, so nenadoma Italijani spoznali, kako slaba je trgovinska bilanca z Jugoslavijo in da je neobhodno potrebno, da se z nami najdejo drugi trgovinski pogoji. Do sedaj je Italija bila močan odjemalec jugoslo-

vanskih pridelekov. Če se zapre ta trg, potem v sedanjem položaju ne preostaja ničesar drugega, kakor doprinesiti vse žrtve, da si ohranimo vsaj nemškega ter s tem sprejeti z veseljem ali žalostnim srcem tudi politične posledice te kupčije. Jugoslavija uvaža iz Italije blaga v vrednosti 277 milijonov lir, izvaž pa v Italijo mnogo več. Ako se Italija pridruži na kakršenkoli način nemškemu bloku, in prvi znaki za ta pokret se dosti jasno kažejo, potem se zbirajo nad bodočnostjo Jugoslavije težki oblaki, katere bi še mogli preprečiti, ako se ob dvanajsti uri vendar enkrat začne resno misliti na udejstvitve gospodarske zveze med državami male antante in Poljske. Temu gibanju bi se morale prikloniti tudi Bolgarija, ker bi bilo zelo usodopolno, če bi se nemškim in italijanskim agentom, ki obdelujejo bolgarske ministre in javno mnenje, posrečilo, da ponovijo neumnost iz leta 1914, to se pravi, da se proti svojim interesom pridružijo bloku držav, ki pod prevezo trgovinskih interesov nasledujejo samo politično nadvlado v Evropi. Francoska vlada, ki je, po pisanju »Matinac«, sprevidela pogočnost svoje dosedanje politike verbaliziranja in platičnega zagovarjanja vseevropskega bratstva ter hoče v bližnji bodočnosti nastopiti s konkretnim načrtom, bi naj dala iniciativo. Mi nimamo časa, čas dela proti nam, v našo škodo in za izgraditev nemške nadvlade v Evropi.

Preprečen Rendez-vous

Angleži se spametovali — Nemških ministrov ne bo v London, če ne pride tudi Briand

Berlin, 8. apr. Z. Današnji obisk nemškega poslanika von Neuratha v Foreign Office je dovedel do sporazuma, tako da se je obisk nemških ministrov v Londonu preložil na dni od 5. do 9. junija. Ta vest nemškega poslanika, ki jo je potrdil tudi Reuterjev urad, je izvala v diplomatskih krogih v Berlinu precej komentarjev. Trdi se, da je na ta način postala situacija popolnoma drugačna za nemško-avstrijski sporazum in za konferenco za svetovno razorožitev. Nadalje priznavajo, da se je to zgodilo pod vplivom Pariza. Nekateri sicer trdijo, da je Briand vložil svoj veto. Ravno tako se trdi, da se bo jutri sestel z Doumerguejem pred njegovim odhodom v Tunis. Te konference se bo udeležil tudi mornariški minister. Govori se, da se bo pri tej priliki tudi razpravljalo o situaciji, ki je nastala s pozivom nemških državljanov na Angleško. Razen tega se bo razpravljalo tudi o vprašanju pomorskega sporazuma z Italijo. Glede tega poslednjega razpravljanja pišejo listi, da je Francija pripravljena iti Italiji na roko, vendar v glavnem ostaja na svojem stališču.

Francoski odmevi

Pariz, 8. apr. k. Briand sporoča danes v uradnih listih, da je od Hendersona sprejel valilo v London osebno še koncem februarja, ko je Henderson bival v Parizu, posredujoč v italijansko-francoskem mornariškem vprašanju. Do sedaj valila niti ni sprejel niti odklonil. »Matine« in »Petit

Parisien« izjavljata, da Briand ni nič posebno vnet za obisk v Londonu, če se bo v Londonu govorilo o nemško-avstrijskem carinskem dogovoru, ker hoče ostati nevezan za zasedanje Sveta Društva narodov v Zenevi. »Matine« pa meni, da se bo Briand kljub temu moral udeležiti sestanka, če bi prišel nanj tudi Grandi, ki je šele sedaj dobil valilo. V splošnem prevladuje proti Londonu nerazpoloženje v uradnih krogih in v listih. »ECHO de Paris« izjavlja, da je ves Hendersonov načrt enostavno absurden. »Patriotica« »L'Ordre« imenuje ta načrt redko nekorektnost, da se hočejo z Nemci sploh pogajati. »Avenir« se boji »londonske megle«. Če se bo Henderson pogajal z Nemci, ne bo iz tega izšlo nič praktičnega, ker to ne bo vezalo drugih držav. Če pa se Francija udeleži, bi jo lahko minorizirale Nemčija, Anglija in eventualno Italija. V zvezi s tem vprašanjem pa zahteva »Petit Parisien«, da se problem Panevropske reši v dech letih, ker se bo sicer Evropa sama izločila iz svetovnega gospodarstva. Treba je najti sredstvo, kako se bo prehranjeval preobljeden evropski kontinent in kako se bo preskrbelo njegovih 10 milijonov brezposelnih. Francija se je do sedaj kot olok relativno najugodnejše konjunktore preveč separirala.

Berlin, 8. aprila. k. Iz Londona se čuje, da je nemška vlada povabila angleško mornarico na obisk v Kielu, ki naj bi bil poleti ob priliki potovanja po Vzhodnem morju. Ta vest se do sedaj niti ne potrjuje niti ne demantira.

Romunska kriza in Madjari

Subotica, 8. aprila. Z. Danes predpolodne ob 11 je pripotoval semkaj romunski poslanik v Londonu Titulescu v spremstvu romunskega ministra za trgovino in industrijo dr. Madgearua. Titulescu je dobil mandat, da sestavi vlado. On je na subotičkem kolodvoru podal nekaj izjav časnikarjem. V vprašanju njegovega mandata je rekel, da gre domov, da začne s pregovori z ljudmi, ki pridejo v poštev. Kar pa se tiče nemško-avstrijske carinske unije pravi, da je stališče Romunije enako stališču Male antante.

Bukarešta, 8. aprila. Z. Minister za notranje zadeve Mihalake je izjavil na včerajšnji seji

vodstvu nacionalne kmečke stranke, da je že čas, da se stranka prečisti od elementov, ki ne delajo v interesu stranke.

Budimpešta, 8. aprila. Z. Romunski princ Nikola je bil včeraj v avdienti pri guvernerju Horthyju, ki je trajala nad eno uro. Potem je bil lunch, na katerem so bili tudi ministrski predsednik, grof Bethlen z več ministri in predsednikom magnetske zbornice. Popoldne je princ kot gost guvernerja Horthyja sodeloval v njegovi loži pri meetingu, zvečer pa je bil gost avto-kluba.

Zlato v Braziliji

Nepopisen naval tisočerihih avanturistov na bajne rudnike v avtomobilih in v aeroplanih proti obljubljeni deželi

Dunaj, 8. aprila. d. »Neue Freie Presse« poroča iz Londona, da so dospela poročila o odkritju velikanskih zlatih ležišč v provinci Minas Geraes v Braziliji, ravno v kraju, kjer se je najbolj dolgo držal revolucionarni odpor lanskega leta. Te novice so povzročile neizmerno razburjenost po vsej državi in od vseh koncev obširne zvezne države se vlečejo verige različnih avanturistov v smeri proti srečni provinciji, kakor 1849 v Kaliforniji ali 1898 v Klondyke. Tisočerihi se poslužujejo avtomobilov, zrakoplovov in železnice, samo da prispejo čim prej v označene kraje in si zagotovijo koncesije. Do sedaj še ni nikakih natančnejših vesti, ki bi potrdile obstoj zlatih ležišč, vendar pa je značilno, da naj bi se nahajala ravno na istem kraju, kjer so jih kolonisti baje odkrili pred kakimi 300 leti, ki so vrgla toliko zlatega bogastva, da se je moglo sezidati veliko mesto, o katerem še danes govori legenda, od katerega pa ni nič ostalo razen prelepe katedrale. Zbirališče vseh iskalecev bogastva je svoje dni najbogatejše mesto Južne Amerike Ouro Prato, katerega razvaline pričajo o zginitih razkošnosti in lepoti.

Rio de Janeiro, 8. aprila. d. Iz vseh delov sveta se priključajo vprašanja glede odkritja bajnih

zlatih rudnikov v osrčju braziljske države. Preko-oceanske družbe sprejemajo na tisoče vpisov na parnike, tako da ne morejo več odgovarjati, še manj pa zadostiti vsem izraženim željam modernih iskalecev zlata rude. Tudi med evropskimi izseljenci se opaža isto razburjenje, tako da so morali inozemski konzulati izdati zelo stroga navodila svojim podnikom, da se naj ne spuščajo v kakšne avanture, ki ne morejo prinesiti drugega, kakor razočaranja.

Volitve francoskega predsednika republike

Pariz, 8. aprila. k. »ECHO de Paris« začenja danes kampanjo za volitve predsednika republike s tem, da govori o možnih kandidaturah za volitev 13. maja in naštevava osem kandidatov: senatnega predsednika Doumera, ki bi bil skoro zmagal leta 1906, proti Fallieresu, bivšega vojnega ministra Painleveja, predsednika poslanske zbornice Bouis-sona, ki pa se je zopet odrekel kandidaturi, čestit-plehnega Hennessyja, poleg tega pa več politikov, ki se sicer sami branijo, pa jih prijatelji lansirajo, tako zunanega ministra Brianda, pravosodnega ministra Berarda in vojnega ministra Maginota.

Prekmurci se zopet selijo

Murska Sobota 8. aprila. Z. Včeraj je odšel v Nemčijo prvi transport delavcev iz Medjimurja in Prekmurja. Sedaj bo šel vsak teden v Nemčijo po tak transport delavcev, kjer najdejo v Nemčiji lahko dela. Preteklo leto so zaslužili v Nemčiji naši delavci nad 25 milij. Din.

Rudarji prosijo v Belgradu

Belgrad, 8. aprila. Z. Tčeraš so trboveljski rudarji napravili na pristojna mesta v Belgrad predlog, da bi se ukrenili potrebni koraki za povečanje produkcije in da se na ta način zmanjša vedno večja brezposelnost. Rudarska kriza postaja vsak dan večja.

Zaplemba protikatoliške knjige

Sušak, 8. aprila. Mestna policija je odredila zaplemba knjige Milan Banić: »Crna internacionala prema Hrvatstvu in Jugoslavstvu«, ki je izšla kot I. zvezek Nacionalne politične knjižnice »Naše Sloge«. V odloku je rečeno, da knjiga tendenciozno slika stališče rimsko-katoliške duhovščine napram hrvatstvu in jugoslovanstvu in da je naperjena proti rimsko-katoliški cerkvi. Vsi izvod, ki se že nahajajo v razprodaji, se zaplenijo. Avtor knjige M. Banić je ravnatelj »Naše Sloge«.

Nemški industrijci v Zagrebu

Zagreb, 8. aprila. Z. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je prihod nemških industrijalcev v Zagreb določen za 1. maj. Nemški industrijci bodo stopili v neposredno zvezo z našimi poljedelskimi krogi. V Zagrebu ostanejo do 5. maja.

Vatikanski denar

Rim, 8. aprila. AA. V torek so izročili v promet prve vatikanske novce. Dovoljenje je izdal papež na velikonočni ponedeljek. Gre za zlatnike po 100 in 20 lir s papežovo sliko, za srebrnike po 20 in 5 lir in za niklast denar. Prve komade so kupili kolektorji, po potrebi bodo naročene nove serije teh novcev.

Konkordat z Avstrijo

Rim, 8. aprila. Z. V vatikanskih krogih se potrjuje vest, da je vatikanski državni sekretar Paceoli pozval avstrijsko vlado, da se glede pregovorov z zaključenjem konkordata med Vatikanom in avstrijsko vlado požuri.

Bolezen angleškega kralja

London, 8. aprila. AA. Menijo, da se je kralj prehladil, ko se je vozil iz Buckinghamse palače v Windsor. Peljal se je s kraljico, ko je bril mrzel veter. Okno avta je bilo odprto. Kralj je ostal snoci v sobi in je opravljal državne posle. Iz Windsorja poročajo uradno, da se je kraljevo zdravstveno stanje lahko izboljšalo.

Ce fantalini nosijo orožje

Kranj, 8. apr. V tekstilni tovarni »Intex« na Farovski lok se je danes popoldne pripetil dogodek, ki se je začel sicer šaljivo, končal pa tragično. Ze delj časa sta bila v zelo dobrem razmerju dva uslužbenca tovarne »Intex«, in sicer 19 letna delavka Minka Eržen, doma iz Šutnje pri Skofji Loki in 19 letni tkalec Ant. Sušnik iz Primskovega pri Kranju. Okoli 3 je prišel Sušnik iz stranišča po eni strani, po drugi strani pa Minka Eržen v družbi dveh delavk. Dekleta so se fantu nekoliko nasmejale. Nato je Sušnik potegnil za šalo iz žepa revolver na šest streliv in nehoti nameril proti Minki Eržen. Revolver se je nenadoma sprožil in krogla je zadela dekle v glavo pod desnim očesom. Poklican je bil takoj zdravnik dr. Globočnik, ki je odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Sušnika pa so zaprli v policijske prostore v mestni hiši. Fant je utemeljeval nošenje orožja s tem, da ga je prejšnji večer vzel s seboj, ko je šel s tovarišem v Kokrico kropit nekega mrliča, ker se je bal kakega fantovskega napada.

Kako jo ženin pridno obiskuje,
kako nevesto svojo občuduje!
Ljubezen ga k radosti opominja:
To bo prekrasna mlada gospodinja!

Pri pranju ona šali se igraje,
razlaga ljubčku svojemu smehljaje:
«Ves trud mi milo Zlatorog prihrani —
živel boš srečno ti ob moji strani!»

Oj zlota Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Splošno kleparstvo

popeljava vodovodov in strelovodov ter sprejem
vseh sem spadajočih del po zelo ugodni ceni. — Se
priporočam: STANKO KEZELE, Bohoričeva št. 3,
Ljubljana.

Polytechnična univerza — Paris

20. leto.

Studij za inženjerje »In Absentiac. Oddelki: gradnja
avtomobilov, aeroplanov, elektrarn, železobetona.
Centralna kurjava. — V nemškem in v francoskem
jeziku. Krajši studij za kandidate s posebno pred-
izobrazbo. — Pravila in programe daje: General-
Sekretariat, dept. L. S. 38, rue Hallé, Paris.

TVRDKA ANT. KRISPER V LJUBLJANI naznanja, da je njen dolgoletni,
zvesti sotrudnik, gospod

Jakob Molan

dne 5. aprila po dolgem, mukepolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere,
mirno umrl.

Pogreb bo v sredo, dne 8. aprila ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne
bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1931.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

TVRDKA ANT. KRISPER, Mestni trg 26, naznanja tužno vest,
da je njen nad 40 let delujoči poslovodja in neutrudljivi sodelavec,
gospod

Jernej Šerjak

hišni posestnik in častni meščan

po kratkem trpljenju dne 6. aprila 1931 izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega se bo vršil iz hiše žalosti, Florijanska ul. 11,
v četrtek ob pol 18 na pokopališče k Sv. Križu.

Tvrdba mu ohrani trajen in časten spomin.

Ljubljana, dne 7. aprila 1931.

Po trudapolnem delu je odhitel k svojemu Bogu naš nadvse ljubljeni soprog, zlati
papa, stari papa, brat, zet, tast, svak, stric, gospod

JERNEJ ŠERJAK

trgovski poslovodja, posestnik, častni meščan, bivši občinski svetnik itd.

po kratkem trpljenju, danes ob pol 11 dopoldne, previden z zakramenti za umirajoče,
v 66. letu starosti.

Pogreb nepozabnega se vrši iz hiše žalosti, Florijanska ulica št. 11, v četrtek ob
pol 18 na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico.

Svete maše zadušnice se bodo brale v župni in drugih cerkvah.

Vsi, ki ste poznali vzor moža — molite zanj!

Žalujoče rodbine:

Šerjak, prof. Zupan, Brečko, Lindtner, Leske, Brišček
in ostalo sorodstvo.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

MESTNA HRANILNICA V ČRNOMLJU na-
znanja tužno vest, da je njen tajnik, gospod

Franc Zajc

dne 6. aprila 1931 nenadoma umrl.

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 8. aprila 1931
ob 2 popoldne.

Črnomelj, dne 7. aprila 1931.

Umrta je naša nadvse ljubljena soproga, mati, sestra, teta in
svakinja, gospa

Franja Jerančič

soproga trgovca in posestnika

po kratkem, težkem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 9. aprila 1931 ob
4 popoldne od doma žalosti, Kalovška cesta št. 8, na pokopališče k
Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1931.

Alojzij Jerančič, soprog
Lojze, Stanko in Vilko, sinovi
in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrta neizmerne žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljeni
soprog, oče, sin in brat, gospod

Franc Zajec

uradnik Mestne hranilnice v Črnomlju

dne 4. aprila po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagopokojnega prepeljemo iz Črnomlja v četrtek 9. aprila
v Zgornjo Šiško št. 105, od kjer se bo vršil pogreb istega dne ob 4
popoldne na farno pokopališče v Dravljah.

Zgornja Šiška-Črnomelj, dne 8. aprila 1931.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Sam se je hotel soditi...

Jelovski morilec Mohorko se je v celici obesil, a so ga rešili — V Avstriji so aretirali Ludovika Hriberskega

Maribor, 8. aprila.

Morilec Mohorko je včeraj preiskovalni sodnik dr. Germovšek ves dan zasliševal. Mohorkove izpovedbe niso prinesle nobenega novega momenta v celo zadevo. Je miren in zbujati vtis, da je napram vsemu čisto otopel. Kaže pa navzlic vsemu prav dober apetit. V naslednjem podajamo še nekaj okoliščin, ki označujejo dogodek v celoti, deloma pa nam kažejo morilecove značaj.

Na velikonočno nedeljo je bil,

ko se je zglasil pri stražniku majhen fantek in dejal, da so ljudje videli Mohorka v Radvanju v neki gostilni, kjer tam popiva v neki družini. Varnostne oblasti so ukrenile vse potrebno, da ga izsledijo. Pokazalo se je, da Mohorka sploh ni bilo v Radvanju. Bržčas je Mohorko sam napeljal na poti proti Hočam dotičnega fantka, da naj tako pove stražniku, da bi na ta način zaobilšel za seboj sled.

»Tu imaš sedaj mojo glavo.«

Poročali smo včeraj o pismu, ki ga je poslal Mohorko nekemu orožniku v mariborski okolici, kjer mu grozi, da ga bo stalo glavo, če ga bo še naprej zasledoval in za njim poizvedoval. To je bilo nekaj dni pred jelovskim umorom. V torek dopoldne pa je dotični orožnik šel na tukajšnje orožniško postajo, ko so ravno zasliševali morileca, in dejal Mohorku: »Tako, Mohorko. Sedaj sem sam prišel k tebi. Tu imaš sedaj mojo glavo.« — In Mohorko je v domnevi, da bo menda orožnika s tem prepričal, odvrgel: »Ni moja krivda, če sem to pisal.«

»Terezika, ne hodi domov.«

Bilo je na Veliko soboto. Dobajeva mlajša hčerka Terezija je šla k svoji botri v Kamnico. Bilo je že proti večeru, ko je botra jela Tereziji prigovarjati, naj prenoči pri njej, ker je že mrak, in naj se šele naslednje jutro na Velikonočno nedeljo vrne domov. Terezija je nekaj časa na ponovna prigovarjanja oklevala, končno pa se je navzlic mraku in pozni uri odločila, da gre domov. Doma jo je čakala — smrt.

Kako je bilo v Slivnici?

Prejeli smo: Tukaj pri nas Mohorka nismo poznali, pač pa so nekateri vedeli, da ga zasledujejo oblasti radi poskusa roparskega napada pri Devici Mariji v Puščavi. Edini, ki ga je spoznal, je zet gostilničarja Lobnika, Alojzij Rečnik, ki pozna Mohorka že iz otroških let. Rečnik je takoj potem, ko je prišel Mohorko v Lobnikovo gostilno, kakor smo že včeraj poročali, kjer je skupno z železničarjem sinom pojedel 6 jajčk, šel na orožniško postajo, kjer je povedal, da se Mohorko nahaja pri Lobniku. Ni pa Rečnik prav ničesar vedel o jelovskem umoru, še manj pa, da bi bil Mohorko osumljen tega bestialnega zločina. Prijavil je Mohorka samo radi tega, ker je vedel, da zasledujejo orožniki Mohorka radi soudeležbe pri omenjenem poizkusu roparskega napada.

Mohorkova mati.

Na policiji so danes dali zastopnikom časopisov tozadevno sledeče pojasnilo: Leta 1927 so na železniškem tiru na progi med Spiljem in Arnovcem našli neko žensko, katere identitete še do danes niso mogli ugotoviti. Sodna komisija je ugotovila, da je bila prej umorjena in nato zavlečena na tir, da se na ta način ustvari fikcija samomora. Policijska oblast sklepa, da je Mohorko sam izvršil ta vnebovpijoč zločin in da je bila dotična ženska njegova mati. Iz okolice Rač, kjer so Mohorkovi nekaj časa stanovali, pa smo izvedeli, da je Mohorkova mati Uršula mati treh nezakonskih otrok in da si je pomagala ter preživljala s tem, da je ljudem prorokovala srečo in bodočnost na podlagi kart.

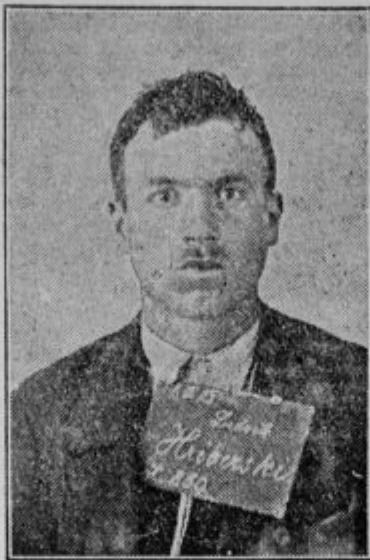
Dramatična arelacija Hriberskega

Čim je Mohorko spravil s svojimi izpovedbami v zvezo z jelovskim umorom Ludovika Hriberskega kot pomagača, se je takoj podal v Avstrijo okrajni višji nadzornik Cajnko, da izsledi omenjenega Hriberskega, ki je pri tukajšnjih varnostnih oblastih kot špičjalist — »kurji tate, vojni begunec in potep precej dobro znan. Višji nadzornik Cajnko je takoj ubral pravo sled. V spremstvu avstrijskega orožnika Gutmaierja se je podal v vinograd posestnika Junghauerja k viničarki Alojziji Vajgel na Sulcu pri Lipnici, kjer se je Hriberski zadnje čase zadrževal kot poljski delavec in dmnar pod napačnim imenom Franc Zunc. Njegovo identiteto je bilo mogoče ugotoviti le na podlagi okoliščin, da je višji nadzornik Cajnko Hriberskega prav dobro poznal in pa na podlagi slik. — Bilo je v torek okoli 18, ko je orožnik Gutmaier pozval Zunca (Hriberskega) iz vinograda k sebi. Čim je Hriberski spoznal Cajnka, se je zaokrenil z namenom, da pobegne. V tem trenutku ga je zgrabil višji nadzornik Cajnko za roko in ga zadržal. Ker je Hriberski kazal še tudi naprej nakano k pobegu, je Gutmaier potegnil sabljo in zamahnil z njo dvakrat po Zuncovi glavi, tako da je na mali oblika kri glavo kurjega tatu in osumlje-

nega morileca. Radi znatne poškodbe so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico v Gradcu.

Hriberski odločno taji vsako soudeležbo pri jelovskem grozovitem umoru. Alojz Vajgel ve izpovedati, da je Hriberski odšel na Veliko soboto ob dveh popoldne v neznano smer in da se je vrnil na Velikonočno nedeljo okoli poldne nazaj k viničarji. Bil je oblečen v vsakdanji delavski obleki. Kje se je v presledku 22 ur nahajal Hriberski, Vajgelova ne ve izpovedati. Tudi se ne spominja, da bi bila videla, da je kdo v dneh pred Veliko nočjo prišel k Hriberskemu. Pač pa zatrjuje Hriberski, da je noč od Velike sobote na Velikonočno nedeljo prešpal pri svoji ljubici Štefaniji Kosovi na Sulcu, kar je ona pred višjim nadzornikom Cajnikom in orožniki tudi potrdila.

Kdo je Hriberski?

Rojen je aprila meseca 1904 v Pregradi na Hrvaškem. Je nezakonski sin Eve, omožene Simonišek, po poklicu samski hlapec. Večkrat predkaznovan radi tatvine, v zadnjem času pa

Ihanski kralj na Betajnovi Ivan Hribar obsojen na 10 let in 1 mesec robije

Ljubljana, 8. aprila.

Pred malim senatom deželnega sodišča se je danes točno ob 8.30 dopoldne pričela velika razprava proti posestniku Ivanu Hribarju iz Ihana. Obtoženca sta dva močna paznika pripeljala videnjenega v dvorano. Naval v dvorano št. 79 je bil precejšen. Opaziti je bilo večje število prebivalcev iz Ihana in okolice. Na hodniku pa je bilo ves čas živahno vrvenje, ker je bilo k razpravi povabljenih nad 20 priš.

Malí senat so tvorili: s. o. s. g. Anton Mladič kot predsednik ter s. o. s. Anton Avsec in s. o. s. Janko Müller kot prisodnika. Državnega tožitelja je zastopal njega namestnik gosp. Branko Goslar, branitelj obtoženca je bil g. dr. Fran Novak in zasebno udeleženko Ivanka Kavko je zastopal odvetnik dr. Zvonko J. Kamnika po svojem namestniku dr. Krivicu iz Ljubljane.

»Ustmena razprava proti Ivanu Hribarju« je predsednik senata uvedel razpravo ter nadaljeval: »Opominjam vas, da pazite na tok razprave, da se pravično zagovarjate, ter s tem olajšate razpravo in poveste po resnici sebi v prid.«

Osební podatki obtoženčevi.

Predsednik je nato prišel s formalnostmi glede osebnih podatkov obtoženega. Ivan Hribar, p. d. Malijev, se je rodil 31. oktobra 1890 v Ihanu, je samski posestnik, dokončal je 2 razreda osnovne šole, oče mu je bil Anton, mati Katarina. Sedaj ima posestvo v Gorici pri Ihanu. Posestvo cenilo na 250.00 Din. Bil je leta 1917 in 1918 pri vojakih na italijanski fronti. Kaznovan je bil že 3 krat. Leta 1911 pred ljubljansko poroto zaradi ropa na 8 let težke ječe. Presedel je 5 in pol leta, nakar je bil leta 1917 poletni amnestiran po bivšem cesarju Karlu.

Obtožba.

Državni tožilec je začel nato štati zelo obširno obtožnico, ki jo je Ivan Hribar prav pazljivo poslušal. Nekaj časa je mrko zrl pred se skozi špičalnik v tla, pri važnih odstavkih pa je dvignil glavo in zrl v državnega tožitelja.

Ivan Hribar je obtožen v prvi vrsti poskušnega umora Ivanke Kavke, kateri umor je skušal izvršiti na brutalen način. Ivanka Kavki je 21. novembra 1930 v gozdu pri Ihanu prerezal vrat. Dalje je obtožen 2 prestopkov zaradi žaljenja uradnih organov po § 302 točka 2 kaz. zakona. Žalil je domžalske orožnike prvič, ko je prišla patrulja po noči na njegov dom, in drugič z vlogo na dravski žandarmerski polk, v kateri vlogi je orožnikom očitil priestransko postopanje. Obtož-

ga zasledujejo radi raznih vdomnih tatvin. Priznava, da pozna Mohorka, vendar pa v poslednjem času ni imel z njim nikakih zvez.

Kdo laže?

S tem, da zanika Hriberski vsako krivdo, se je razplet v zasliševanjih nekoliko otežkočil. Glede končnega rezultata preiskave bo mogoče šele podati jasno sliko, ko bodo avstrijske varnostne oblasti zaključile svojo obsežno zasnovano preiskovalno akcijo v obsejnim pasu. Na drugi strani pa se bo mogla resnica dognati šele ob konfrontaciji Mohorka s Hriberskim in morebitnosti odkritega priznanja od strani enega izmed obeh. Res je, da bi sodeč po grozovitosti peternega umora, moral človek težko umeti, da bi bil en sam zločinec mogel ves ta bestialen posel v pol ure in morda še manj sam opraviti. Na drugi strani pa nastane vprašanje, kako je mogoče, da je Ivan Dobaj, ko je prišel na prednjo stran hiše, videl samo enega morileca, in da ni bilo mogoče doslej najti druge sekire, o kateri trdi Mohorko, da jo je vrgel v stran v bližnjem gozdu. Prav gotovo je tudi malo verjetno, da bi se bila oba morilca po opravljenem poslu že v bližnjem gozdu ločila in poslovila.

Zakaj ravno v Slivnici?

Od vsega početka se je domnevalo, da je storilec pobegnil preko meje in so se v tem oziru takoj izvršile potrebne poizvedbe. In res je Mohorko, kakor je izpovedal pri zasliševanju, mislil to storiti, vendar pa si je pozneje to premislil in jo mahnil proti Slivnici, kjer je mislil ostati dva dni, in je hotel potem v noči na velikonočni ponedeljek nastopiti pot preko meje. Toda zgodilo se je, da so ga prej prijeli, kakor je sam domneval. Zanimivo je bilo vprašanje, ki se je porodilo, zakaj se je podal ravno proti Slivnici. Dejstvo je namreč, da je Mohorko imel tamkaj neko znanost, s katero se je približno pred tremi tedni seznanil v Mariboru, in se je hotel še pred pobegom od nje posloviti.

Maščevanje.

Precej važno je vprašanje, v koliko odgovarja resnici navedba Mohorka, da je pri tem zločinu sodeloval Hriberski. V zvezi s temi njegovimi navedbami ni izključeno, da gre za neko obračunavanje med Mohorkom in Hriberskim, to se pravi, da gre nemara za maščevanje Mohorka.

nica v svojih razlogih navaja glede poskušnega umora:

Obtoženec Ivan Hribar se je pred kakimi 7 leti seznanil s 35letno Ivanka Kavko. Kasneje sta se sprla, kajti Ivanka Kavka je uvidela, da jo obtoženec le vara, saj je imel razmerje tudi z drugimi dekleti. Ta razdor je med obema trajal skoraj dve leti, nakar sta se poleti 1930 zopet sprijaznila, kar ni ostalo brez posledic. To dejstvo je eporočila obtožencu, toda slednji sprva ni verjel njenemu zatrjevanju. Ko je Ivanka Kavka pozneje obtožencu to vst tudi pisмено sporočila ter mu potem še usno to zatrjevala, je le-ta uvidel, da se nahaja v zagati in jo je zato prišel nagovarjati, naj bi odpravila plod.

Usodni sestanek v gozdu.

Ivanka Kavka pa ni sledila temu nagovarjanju obdolženca, ampak se je nato v sporozumu z njim 21. novembra 1930 napotila v Ljubljano k zdravniku dr. Zalokarju, da bi še od njega izvedela, če je resnično noseča. Dogovorila sta se, da se tega dne ob 18 sestaneja v gozdičku pri Ihanu, kar se je tudi zgodilo. Ivanka Kavka je obdolžencu ob tej priliki sporočila, da je zdravnik dr. Zalokar ugotovil njeno nosečnost, nakar jo je obdolženec spjel bolj v samoto, vzel v roke ostro rezilo, verjetno britve, in z njo nedolžno žrtve strašno razmesaril. Prizadejal ji je glasom izviha in mnenja zdravnika-izvedenca dr. Suherja v celoti 11 ureznin po rokah in obrazu. Od teh pa je bila težka in smrtonosna 15 cm dolga ureznina v višini ščitnega hrustanca, ki je prerezala tudi grkljen. Sreči je pripisovati, da niso bile prerezane velike arterije, ker bi bila v tem primeru smrt zaradi izkrvavljenja neizogibna. Vendar pa je bil prerz grkljarna zvezan s silnimi bolečinami in poškodba sama prizadejana z izredno brutalnostjo.

Na poti za pomoč.

Krvoločnega napadaleca se je naposled Ivanka Kavka ubranila s tem, da je napela vse svoje sile, ga pahnila od sebe in zbežala.

Bila je še toliko pri zavesti in moči, da si je zavezala s pleteno jopico vrat in nato prišla do gostilničarke Urbanije Frankiške, ki ji je na kratko opisala krvavi dogodek in je nato prosila, da bi ji pripravila kakega konja, da bi jo odpeljal k zdravniku. Iz strahu pred obdolžencem se slednja sicer ni upala ugoditi prošnji Ivanke Kavke, peljala pa jo je z Luko Pajerjem k Dioniziju Lenčku, ki jo je spravil na posteljo, sam pa se odpeljal po zdravniku dr. Kremžarja v Domžale. Ta je res kmalu prišel, poskodovala so silo obvezal in nato takoj odredil njen prevoz v ljubljansko bolnico.

Obdolženec prizna, da je imel z Ivanka intimitno razmerje, kakor tudi, da se je z njo po povratku od zdravnika iz Ljubljane 21. novembra 1930 sestal, zanika pa, da bi jo nagovarjal k odpravi telesnega ploda. Glede krvavega dogodka, ki se je odigral v samotnem gozdičku, se zagovarja, da ne ve nič in povdarja, da se od onega trenutka naprej, ko je krenil z Ivanka Kavko proti gozdu, ne spominja, kaj je počel. Povdarja, da se mu je začelo bloditi po glavi in da je dobil fikso idejo, da je rezal orožnikom glave.

Ta zagovor obdolženca je seveda gladko izmišljen in po podatkih preiskave tudi do cela ovržen.

Temeljito premišljen načrt.

Nedvomno je, da je obdolženec svoj načrt temeljito premislil in da je zasledoval le ta cilj, da se na vsak način reši zakonitih obveznosti nezakonskega očetovstva. To dokazuje zlasti okolnost, da je Ivanka Kavko sprva nagovarjal, naj svoj telesni plod odpravi in da jo je nato po tozadevnem brezuspešnem prigovarjanju skušal celo pripraviti do poroke s Strečkom Bledom, pri čemur ji je celo svetoval, da se mu lahko uda. Že to postopanje obdolženca zadostno osvetljuje njegov značaj, saj priča jasno, da ni imel nobenih ženitnih namenov in da je Ivanka Kavko le nizkotno spolno zlorabljal.

Aspirin
tablete
pristne le z
Bayer-jevim križem

Važna razkritja na obzoru.

V tukajšnjih zaporih je Mohorko podal nekaj izpovedb, ki so precejšnje važnosti in ki se tičejo neke imaginarne tolpe.

V tem oziru je značilna izpovedba Mohorka, da je ubral neko taktiko razkrivanja in opozarjanja na nekatere druge osebe. Brez ozira na to, v koliko bi ta njegova razkritja utegnala biti neresnična in v koliko bi se utegnile pokazati v teku sodne preiskave, da vsebujejo neko gotovo tendenco; dejstvo je, da je bistvo njegove taktike v zavračanju krivde na druge, v kolikor se tiče soudeležbe pri nekaterih pomembnih in grozovitih, toda še vedno nepojasnjenih dejanjih v poslednjih letih. Najvažnejše, kar se ponuja ob njegovih izpovedbah in drugih indicijah, pa je, da je Mohorko soudeležen tudi pri drugih dejanjih, kar pa se doslej ni moglo ugotoviti, pri čemer prihaja v poštev zlasti neki tajnostni umor v mariborski okolici v poslednjih letih, ki je navzlic dolgomesečnemu poizvedovanju ostal do danes nepojasnjen. Tudi se sicer trdi, da je ta imaginarna tolpa med seboj tesno združena, ker je splošno znano, kako velik strah ima prebivalstvo pred temi temnimi elementi.

Med tem meni prebivalstvo, ki se iz razumljivih razlogov boji izdati te elemente, da je bil Mohorko vodja te tolpe.

Zato pozor! Vpričo vsega tega se prebivalstvo na deželi poziva in zlasti še prebivalstvo ob meji, da vse sumljive osebe brez ozira na levo in desno ter brez strahu prijavi v lastnem in javnem interesu oblastvom.

Mohorko se je v celici obesil

Maribor, 8. apr. Nocoj so v celici, kamor so zaprli morileca Mohorka, našli istega obešenega. Visel je na hlačenem pasu. Pazniki so takoj vdrl v celico in ga rešili. Mohorko je bil v nezvesti. Z umetnim dihanjem so ga zopet zbudili k življenju. Prvo, kar je rekel, ko je prišel k zavesti, je bilo: »Kaj me rešujete? Saj vem, kaj sem zaslužil in kaj mi gre!«

Ko je končno uvidel, da so se izjavila vsa ta njegova prizadevanja, se je pač odločil k najbolj radikalnemu sredstvu — k usmrtni Ivanke Kavke.

Da si je obdolženec ta načrt resnično izmišlil, sledi pač jasno iz okolnosti, da je Ivanka Kavki pred odhodom v Ljubljano naročil, naj se vrne domov šele ob 18, in ne že ob 17, ker je takrat še prevečlo in da jo je tudi naprosil, naj svoji sestri nič ne omeni o potovanju v Ljubljano, kakor tudi ne o dogovorjenem sestanku.

Ta sum potrjuje nadalje tudi po Ivanka Kavki izpričano dejstvo, da jo je obdolženec ob povratku iz Ljubljane ponovno vprašal, če je med potjo koga srečala iz domače vasi, da jo je nato zapeljal v samotno gozdč, ji tamkaj velel odstraniti naglavno ruto, ki jo je imela zavezano pod vratom in nato še obratno verižico in da ji je končno odvezal celo v bližini vratu se nahajajočo bluzino pentljo, s čemur je dosegel, da je njen vrat postal popolnoma prost.

Na ta način se je pač na eni strani hotel prepričati, če je odstranjen vsak sum, na drugi strani pa je tudi storil vse, da se mu načrt povsem posreči, ker je gotovo mislil, da bi mu mogla biti ovratna oblačila v napoto.

Po vseh teh okoliščinah je pač jasno, da je obdolženec imel odločen naklep usmrtiti Ivanka Kavko.

Ali je bil obtoženec zmeden?

Baviti se je končno le še z onim delom obdolženčevega zagovora, ki meri na to, da se je ob času izvršitve zločina nahajal v takem duševnem razkroju, da se na potek dogodka prav nič ne spominja. Toda podatki preiskave kažejo jasno, da si obdolženec nezavestno ravnanje le izmišljuje, da se tako oprosti odgovornosti za svoje krvavo dejanje.

Kaj je izpovedala Hribarjeva žrtev?

Ivanka Kavka je namreč izpovedala, da je obdolženec na sestanku govoril čisto pametno, da ni pri njem opazila najmanjše zmedenosti in da tudi ni kazal nobenega razburjenja.

Vplivanje na priče.

Značilno je tudi, da je obdolženec celo iz preiskovalnega zapora skušal vplivati na priče, da bi pri sodišču izpovedale, da so v zadnjem času opazile pri njem razne znake nenormalnosti, da se je čudno obnašal in dajal nerazumljive odgovore. To okolnost je potrdil pod prisego priča Jakob Gregorin, ki je izpovedal, da mu je obdolženec 27. novembra 1930 v jetnišnici izročil pismo z naročilom, da ga izroči bratu Valentinu. To pismo je Jakob Gregorin čital skupno s Kušmanec Ivanom ter je v njem obdolženec zlasti apeliral na svoje domače, da naj zanj dobro govorijo pri sodišču in izpovedo predvsem to, da je bil že doma neumen, da se mu je večkrat zmešalo v glavi in da je razbijal in razmetaval razne stvari. V tem svojem pismu je obdolženec celo povdarjal, da bodo vsi, ki bodo zanj ugodno izpovedali, dobili tudi lepe nagrade.

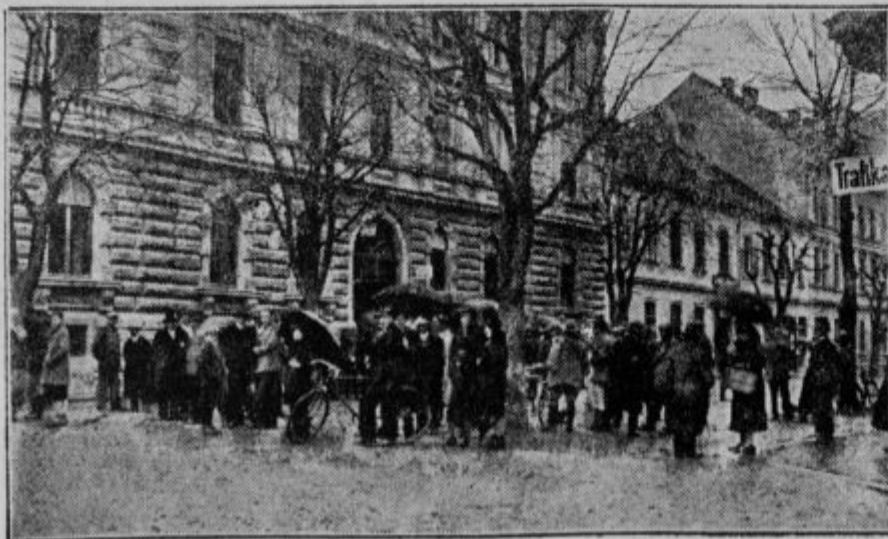
Nadalje je obdolženec skušal pripraviti domačine do tega, da bi Ivanka Kavko nagovorili, naj mu vse odpusti, ker je pripravljen jo poročiti, kar je pač najboljši znak, da svoje dejanje prikriva dejansko priznava.

Sicer pa pričajo tudi kazenski predpisi, da je obdolženec nasilen človek, da je zmožen prizadejati vsakomur največje zlo, obenem pa tudi tako oblasten in ohol, da se ga boji cela okolica.

Trdovraten zagovor obtoženca.

Po prečitanih obtožnici je predsednik spora-zumno odredil, da se bo izvedlo zaslišanje obtoženca in prvič najprej v zadevi poskušnega umora in nato šele glede obtoženčevih prestopkov zoper žnet.

»Ivan Hribar, vstanite!« je predsednik na-

Razvedredneši se zbirajo pred orožniško postajo, kjer zaslišujejo Mohorka

Pravoslavje

Pariški list o delovanju carigradskega pravoslavnega patriarhata

Pariz, aprila 1931.

Tukajšnji »Journal de Debats« priobčuje v današnji številki zelo informativni dopis iz Carigrada o ekumenskem patriarhu in o njegovi nadoblasti v pravoslavni cerkvi. Iz članka povzame glavne misli. Patriarh Photius II. je ravnokar podal slovesno izjavo v sporu med pravoslavno cerkvijo ruskih emigrantov v inozemstvu in med pravoslavnim patriarhom v Moskvi. Preden bomo razumeli važnost te izjave, ki bo globoko odjeknila po vsem pravoslavju, je potrebno označiti vsaj v glavnih obrisih politiko, katero izjave ekumenski patriarhat v Carigradu. Znano je, da je pri pravoslavnih cerkvah prevladalo načelo narodnih cerkev, ki so popolnoma neodvisne v svojem lastnem okolju. Niti federalne ideje ne morejo sprejeti, one smatrajo za zadostno vez skupno dogmatično veroizpoved. Vsekakor pa vse priznavajo carigraskemu škofu neke vrste častno prednost, katero je svoje dni že definiral koncil v Kalcedoniji. Kar se tiče cerkvene oblasti nad pravoslavci v Turčiji, je patriarhat moral deliti seveda usodo turškega cesarstva, vsaka nova delitev Turčije je v isti meri tudi okrnula območje patriarha in povzročila ustanovitve novih narodnih avtonomnih cerkev.

Po pogodbah iz leta 1923. je carigradska patriarhija obsegala mesto samo z okolico, ki šteje okrog 300.000 pravoslavnih duš. Ker se je mnogo pravoslavcev izselilo (povečini Grki in Armenci, ki so bili drugam iskati boljše prilike za plodnostno gospodarsko udejstvovanje), je ostalo pod patriarhom samo še okrog 100.000 vernikov. Iz tega bi človek sklepal, da je avtoriteta Phanarija (sedež patriarha) zelo omejena. V resnici pa je dejanski položaj popolnoma drug. Razpad ruskega carstva, razkroj avstro-ogrške monarhije, osvoboditev Poljske in Baltičkih držav, so dale patriarhu dosti priložnosti za direktno umešavanje in celo za organizacijo novih narodnih pravoslavnih cerkev, ki so sprejele zapuščeno razpadlih cesarstev. Nove cerkve so se tudi redno obračale na patriarhat za pomoč pravoslavnim izselencem in za oporo v krajih, kjer je pravoslavje mislilo, da je njegov obstoj ogrožen. To se je zgodilo predvsem v Podkarpatski Rusiji. Tako so se zrahljane vezi zopet na novo napile in carigraski patriarhat je postal neke vrste zbirališče za novo ustanovljene cerkve na Poljskem, na Češkoslovaškem, v Estoniji, v Litvi in na Finskem. Vlade teh držav so te zveze z vso močjo tudi podpirale.

Istočasno je patriarhat z veliko vnemo organiziral tudi pravoslavne župnije v Ameriki in tudi v Evropi, kamor je prihajalo čimdalje več pravoslavnih Rusov in Grbov. Tri nove provincije so na ta način nastale: ena v Združenih državah, druga v srednji Evropi s sedežem na Dunaju, kamor spadajo Madjarska, Italija in vzhodna Nemčija in Avstrija, in tretja v zapadni Evropi s sedežem v Londonu, ki obsega zapadno Nemčijo, Anglijo, Belgijo, Francijo, Holandsko in Švico. Vse tri provincije so neposredno podvržene carigraskemu patriarhu. Ravno glede teh treh provincij se je Photius II. nedavno izrazil, da ima carigradska cerkev

pravico do nadoblasti nad vsemi škofijami, ki se nahajajo izven območja kakšne narodne cerkve. To pravico da mu je že priznal koncil v Kalcedoniji in še ni bila do sedaj od nikogar zanikana. Gornja izjava ne bo povsem resnična, ker je Sveta ruska sinoda imela stalno nadoblast nad ruskimi cerkvami v inozemstvu, izjemo, katero je patriarh dopustil na ljubo ruskim carjem.

Carigraski patriarh je svojo pravico nad ruskimi cerkvami podčrtal že leta 1920., ko je skupno z belgrajskim in z moskovskim patriarhom ustanovil vrhovni odbor za vse ruske cerkve, ki se nahajajo v emigraciji. Na drugi strani pa je dovolil, da je zapadna ruska cerkev izvolila svojega škofa Evlogija, imenovanega direktno od ruske narodne cerkve, katero je vladal takrat slavni patriarh Tihon. Zmešnjava je nastala, ko se je na zapadu nenadoma pojavil bivši kijevski metropolit Antonios, on sam izseljenec. Oba metropolita Evlogij in Antonios, sta polagoma začela smatrati sama sebe za neodvisne, oziroma odvisne samo od Moskve. Carigraski patriarh je nameraval počakati na prihodnji vsepravoslavni koncil na gori Atos, da reši to vprašanje. Cakanje je postalo nemogoče vsled tega, ker se je februarja metropolit Evlogij izjavil za patriarha za vse pravoslavne cerkve, izven ruskega ozemlja. Zadeva je bila sledeča.

Evlogij je bil, kakor smo rekli, svoje dni od Tihona imenovan, da oskrbuje pravoslavje na zapadu Evrope. Novembra 1930 ga je pa odstavil škof Sergij, ki nadomestuje moskovskega patriarha Petra Krutiskega, ki potuje po Sibiriji. Odstavitev se je bržkone izvršila na povelje sovjetskimi oblastmi. Evlogij je odrekel pokorščino in ker so njegov korak odobrili vsi verniki, duhovniki in tudi metropolit Antonios, je prišlo do sklepa, da se pretrga vse zveze z Rusijo in da se ustanovi neke vrste avtonomna pravoslavna cerkev v inozemstvu. Ki bi bila popolnoma avtonomna in samo obdržala neko častno zvezo z moskovskim patriarhom. Decembra pa je prišlo do novega spora med Evlogijem in Antoniosom. Ki sta oba zahtevala zase vrhovno oblast nad to novo cerkvijo. V tem trenutku se je Evlogij obrnil na Photiosa II. v Carigradu za odločitev. Carigrad je odločil, da ima on sam vrhovno nadoblast in je imenoval Evlogija za svojega začasnega zastopnika, ki naj v njegovem imenu začasno vodi usodo zapadne cerkve, dokler da vsepravoslavni koncil ne izreče definitivne rešitve.

Iz tega bi sledilo, da je avtoriteta Carigrada narasla in da so težka preganjanja, ki jih mora prenašati pravoslavje, njeno moč konsolidirala. Ker se tok pravoslavnih vernikov iz vzhoda na zapad najbrže ne bo ustavil, je s tem tudi dana možnost carigraskemu patriarhu, da stalno krepi svojo nadoblast in svojo avtoriteto. Na drugi strani pa se v pravoslavnih krogih izraža bojazen, da ne bi zapadni vplivi spravili pravoslavne cerkve v Grčiji, v Romuniji, v Jugoslaviji in celo v Belgiji v nove težave. Seveda postane neizbežno tudi vprašanje, kako vzgojiti zadostno število izobraženih duhovnikov in prelatov, ki bi na zapadu mogli uspešno voditi pravoslavne cerkve. Vprašanje, ki ga ni najbolj lahko rešiti.

Serum resnice

Ameriški znanstveniki odkrili serum, ki odhriča zločince

London, 8. aprila. AA. Dr. William Young iz Smithsfielda v državi Ontario je pri svojem prihodu v London poročal dopisniku »Daily Mail« o zanimivem znanstvenem odkritju človeške univerze. Odkrili so neki serum, ki prisili zločince, da prizna svojo krivdo. Pravijo, da to sredstvo nikoli ne zgreši svojega učinka. Imenujejo ga »serum resnice«. O uspešnosti tega seruma je Young navedel zanimiv primer. Kmetovalec je imel dva otroka. Neko jutro so mu povedali, da so našli otročiča zadavljenega.

Okrožnica

naših škofov je bila na mesu

Slovenski duhovnik pretepen — Fašisti vdirajo v cerkev

Postojna, 8. aprila. V Brancu na Vipavskem je bila na praznik sv. Jožefa običajna »šagra« (proščenje). Zvonovi so slovesno pritrkavali. Eksaltirani fašisti so vzeli to za demonstracijo solidarnosti z jugoslovanskimi molitvami v smislu okrožnice jugoslovanskih škofov. Zato so braniškega župnika na samotni cesti napadli in pretepli, čeprav je na njihovo vprašanje pojasnil, zakaj se je na praznik sv. Jožefa pritrkavalo.

Trst, 8. aprila. Letos se v Šklednju pri Trstu ni vršila običajna velikonočna procesija, čeprav je bila napovedana, kakor druga leta, za veliko soboto zvečer. Fašistični tisk poroča, da je župnik Macorol povabil godbo iz škedenjske livarne, naj tudi letos sodeluje pri procesiji. Načelnik godbe mu je odgovoril, da se godba udeležiti procesije le pod pogojem, da se med sprevedom opusti slovenske molitve in petje. Ako pa bi se pevci držali peti slovenski, potem bo godba demonstrativno zapustila spreved. Župnik ni odgovoril na to pismo. Kljub temu so prišli fašisti na veliko soboto s svojo godbo pred cerkev z očitnim namenom, da bi preprečili slovensko petje in tako povzročili zmešnjavo. Poleg tega je pripeljal šolski voditelj v črne srajce oblečene šolske otroke, ki naj bi bili demonstrirali. V zadnjem trenutku, ko je bila pred cerkvijo že zbrana velika množica vernikov, je župnik odpovedal procesijo, da prepreči demonstracije in bogoslužstvo. Nato so fašisti med zvoki »Giovinezze« odkorakali ter priredili po predmestju hrupne demonstracije.

Na velik petek je pridigal pri Sv. Jakobu mons. dr. Ukmar, seveda v slovenskem jeziku. Med pridigo je pričela skupina fašistov glasno govoriti in skušala s klici prekiniti govor. Pridigar je kljub temu nadaljeval pridigo in jo dokončal. K motilcem je pristopil župnik in jim velel, naj mirujejo ali pa naj se odstranijo. Na posredovanje policijskega komisarja so fašisti odšli. Mons. Ukmarja

Policija ni mogla dognati, kdo je morilec in tako je stvar zaspala. Nekaj časa nato je kmet izpremenil svoje bivališče, kar je zbudilo sum policije, ki ga je aretirala. Obtoženi je odločno brnil svojo nedolžnost in dejal, da je morilec neki Polenski. Ker se mu je zdelo ta trditve sumljive, je dr. Young dal kmetu injekcije hidrobroniada. Ko ga je vprašal za njegovo ime, je takoj odgovoril Polenski in tako priznal svojo krivdo.

je še nedavno grdo napadel »Il Popolo di Trieste« in tudi tržaškemu škofu ni tedaj prizanesel, ker si je izbral Slovenca za svojega svetovalca.

Da bi ublažil te dogodke, ki pač dokazujejo, da je bila okrožnica jugoslovanskih škofov na mestu, napada današnji »Piccolo« sedanjega upravitelja šentjakobske cerkve Omerzo, ki nadomestuje bolnega italijanskega župnika, češ, da je kot ljubljanski duhovnik poslovenil šentjakobsko faro. List zahteva, da se takoj imenuje nov župnik, ki ne sme biti tuje. (C. G. Omerza je italijanski državljani! Prip. »Slovenca«.) »Piccolo« nadalje trdi, da se čuti Italijani v tržaških predmestjih, kakor v Šklednju, pri Sv. Ivanu in Barkovljah v verskem pogledu zanostavljene, ker se glavna cerkvena orvavila vršijo še vedno v slovenskem jeziku. Odslej je treba dati prednost italijanskemu jeziku. V Romanu naj se jutranja slovenska maša in popoldanska služba božja odpravijo.

Za mesto je bil dogodek med procesijo na glavnem trgu prava senzacija. Velikonočno procesijo pri jezuitih, ki pripisujejo oblake pod magistrom tudi na glavni trg »Unita«, je vodil kapucin p. Fortunat iz Italije. Ko je procesija dospela na glavni trg in je pater ugledal ob nomolu vojne ladje, jih je s široko gesto blagoslovil.

Berlin, 8. aprila. kk. V zadnjih tednih je našlo zaposlitev 200.000 brezposelnih, tako da se je število brezposelnih s tem nenadoma nad pričakovanje zmanjšalo.

Carigrad, 8. aprila. kk. Tu se čuje, da bodo v kratkem obiskali Angoro bolgarski kralj in kraljica, princezinji Evdoksija in Nadežda, princ Ciril in zunanji minister Burov.

London, 8. aprila. kk. Na zborovanju neodvisne delavske stranke v Scarboroughu so včeraj sklenili, da se izključijo iz stranke vsi člani Moskovske skupine.

Kako nastaja novi red

Strašna bilanca mirovnih prizadevanj

Komunisti razgrajajo v Nemčiji

Berlin, 7. aprila. kk. Komunisti so hoteli o Veliki noči prirediti demonstracije brezposelnih, katere pa je policija prepovedala. Komunisti so kljub temu skušali demonstracije izvesti, njihovi poskusi pa so bili povsod preprečeni. Policija je aretirala 224 oseb. V cerkvi Vnebovzvetja so komunisti razbili eno okno in poškodovali napise. V soboto popoldne je krožilo nad delavskim okrajem veliko letalo z napisom »Rdeča fronta«. Ker nemške oblasti niso nikjer beležile tak start, je letalo najbrže prišlo iz inozemstva.

Revo'ucija na Madeiri

London, 8. aprila. AA. Angleška križarka »London« je odplula iz Gibraltarja v Funchal na Madeiri, da zaščiti angleške interese pred izgredi in napadi od strani vstašev. Po poročilih iz Funchala je položaj na Madeiri resen. Uporniki se pripravljajo na hud odpor in se bodo borili do skrajnosti proti četam, ki so na potu iz »bone«.

onočni nemiri v Jeruzalemu

Jeruzalem, 8. aprila. KK. Ker so nastopili skoro istočasno verski prazniki kristjanov, židov in muslimanov, je nastal položaj v Palestini napet in spominja na stanje o priliki predlanskih neredov. Na mnogih krajih so bili manjši spopadi med muslimani in židi. Trije židje so bili ubiti. Pokopali so jih ob ogromni udeležbi prebivalstva. V Jeruzalemu in v Haifi je redarstvo, pomnoženo z vojaštvom zasedlo vsa prometna križišča. Angleške vojaške čete v Egiptu so v pripravljenosti. Po potrebi jih takoj prepešajo z letali v Jeruzalem.

Spanski ou'han

Madrid, 8. aprila. AA. Poročajo, da se bo moral znani republikanski politik in učenjak Unamuno zagovarjati zaradi razžalitve Velikan-

Trst se boji nemške zveze

Trst, 7. apr. Tukajšnji listi se bavijo z vprašanjem, kakšne posledice bo imela avstrijsko-nemška carinska zveza za tržaško pristanišče. V gospodarskih krogih prevladuje mnenje, da pomeni zveza nov udarec Trstu, ki preživlja že več let težko gospodarsko krizo. Do tega zaključka prihaja tudi »Piccolo«. Po razsulu Avstrije, ki je s posebno tarifno politiko branila Trst pred konkurenco Hamburga, je moralo tržaško pristanišče nazadovati. Propadanje tega pristanišča je pospešila okolnost, da so Jugoslavija, Romunija in Poljska pričele usmerjati promet skozi lanske luke, medtem ko je Češkoslovaška naglo organizirala rečni promet po Labi proti Hamburgu. Čeprav znaša razdalja od Dunaja do Hamburga 1109 km in od Dunaja do

stiva. Unamuno je imel v nedeljo govor, ki se je z njim hotel vrniti v politično življenje. Policija ga je prekinila in mu odvzela rokopolis.

Pariz, 8. aprila. AA. V zvezi z vestmi o skrajnjem odstopu španske vlade se je obrnil dopisnik agencije Havas na zelo uglednega člana vlade, ki je izjavil: Vlada g. Anzarda je trdno odločena, da izpolni svojo misijo, ker so volitve državi potrebne.

Kdo podpira Kurde?

Carigrad, 7. aprila. kk. Turški listi napadajo perzijsko vlado, češ da podpira vstajo Kurdo ob turško-perzijski meji. Listi celo grozijo čisto odkrito, da bodo turške čete morale napraviti red. Ta nova kampanja se je očividno po daljšem miru obnovila radi tega, ker perzijska vlada neče odstopiti Turčiji ozemlje Ararat, kakor je to zahteval turški generalni štab. Perzijska vlada ima tudi strateške vzroke, ker ozemlje, ki ga zahteva Turčija, obvladuje perzijsko provinco Aserbejdžan, v kateri bivajo skoraj izključno ljudje turškega plemena. Turki stoji na stališču, da se jim mora ozemlje Ararat brezpogojno odstopiti, ker sicer trajnih kurdskeh nemirov ne bo mogoče odpraviti. Perzijska vlada pa izjavlja, da je v to svrhu potrebna samo majhna poprava meje.

Upori v Panami

Berlin, 8. aprila. AA. Iz Paname poročajo, da se je posrečilo generalu Cedeno ustanoviti glavni stan v Eloizi v Venezueli. Revolucionarji so zasedli mesti San Vincente in Rincondondu.

Homaiije v Avstraliji

London, 8. aprila. kk. 150 delegatov severnega dela Novega južnega Walesa je sklenilo na zborovanju v Maitland Townu, da ustanovijo lastno državo pod imenom Nova Anglija. Izdelali so že ustavni načrt. Ta njihov korak je direktna posledica tega, da se je vlada Novega južnega Walesa branila, izpolniti finančne obveznosti proti Angliji.

Masoni v Jugoslaviji

Razdor med masoni radi carinske zveze — Ali s Francijo, ali z Anglijo

Zagreb, 8. aprila. Kakor poroča »Hrvatska Straža«, se je dne 28. in 29. marca vršil v Osijeku redni občni zbor velike lože »Jugoslavija« s sedežem v Belgradu. Na dnevnem redu so bila važna vprašanja, ki poleg prostozidarjev zanimajo tudi široko javnost. Zanimivo je, da je napovedana carinska zveza med Avstrijo in Nemčijo povzročila med masoni razdor. Tako so francoski prostozidarji, njim na čelu Fil. Berthelot, E. Herriot, L. Le Foyer in Rene Besnard, zavzeli strogo odklonilno stališče napram carinski zvezi, medtem ko so se švicarske in avstrijske lože — te vodijo znani propagator Panevropske Coudenhove Kalergie, načelnik mednarodnega masonskega informacijskega urada Evgen Lennhoff in urednik framasonskega glasila dr. Vl. Misar — izrekle za avstrijsko-nemški carinski sporazum trdeč, da je ta povsem v skladu z masonskim idealom, da se carinske meje odpravijo, in tudi z izjavami proti mirovnim pogodbam, ki so jih podali prav predstavniki francoskih lož na kongresu mednarodnega masonskega združenja (AMI) l. 1926. v Belgradu.

Masonerije male antante so se znašle v zelo neugodnem položaju, ker so morale carinski sporazum obsojiti. Češka velika loža v Češkoslovaški se je odločno postavila po robu carinski zvezi, medtem ko je nemška češkoslovaška velika loža »Lesing« za den der Ringen« navdušeno odobrila akcijo nemške in avstrijske vlade ter pozvala Češkoslovaško, naj vstopi v nemško-avstrijsko carinsko zvezo. Romunska velika loža, ki jo vodi mojster knez Bibesco, pa se v vprašanju še ni hotela izreči. V

Belgradu pričakujejo prihod uglednih francoskih framasonov, ki bodo razložili stališče francoskih lož; to bo znatno olajšalo nalogo zveznega sveta.

Zborovalci so z zadovoljstvom sprejeli vest, da bo ugledni jugoslovanski masonski predavatelj in sotrudnik lože »General Peigne« in »La fraternité des Peuples« v Parizu, ki zastopa jugoslovansko masonstvo pri pariškem »Velikem Orientu«, zasedel odgovorno mesto v glavnem tajništvu mednarodnega masonskega združenja (AMI) v Zenevi; jugoslovansko masonstvo upa, da pride tako do vpliva v tej glavni mednarodni masonski organizaciji.

Gotovo najvažnejši predmet tajnega razpravljanja je bilo vprašanje, ali naj se jugoslovanske lože orientirajo anglosaško ali francosko. Pokazalo se je, da se mnenji belgrajskih in zagrebških prostozidarjev v tem pogledu povsem križata. Zagrebški masoni zahtevajo, da se jugoslovansko masonstvo reformira v prave anglosaške masonske koncepcije in na ta način skusa priti v stik z močnim britskim in ameriškim masonstvom; belgrajski masoni pa uporno branijo francosko smer. V tem vprašanju ni prišlo do konkretnega zaključka, ker sploh ni bil stavljen formalen predlog, naj se jugoslovansko masonstvo poangleži; pa četudi bi takšen predlog kdo stavil, bi ne prišlo do sklepa v tem smislu, ker pač niso dani pogoji, da se sklep tudi uresniči. Vsekakor se prvi poskus zagrebških masonov, da bi jugoslovansko masonstvo angleško orientirali, ni posrečil.

Podpiranje nezaposlenih rudarjev

Z ozirom na težko brezposelnost v naših rudnikih in z ozirom na ustanovitev fonda za podpiranje nezaposlenih rudarjev pri Glavni bratovski skladnici je predkazala Delavska zbornica za Slovenijo temu fondu znesek 50.000 Din. Zbornica se je obrnila tudi na druge organe s prošnjo, da bi ta fond čimprej podprli.

Ker je treba, da se organizira podporna akcija za nezaposlene rudarje preko enega samega zavoda, zbornica v bodoče sama ne bo reševala prošnji za podporo.

Potrebno se nam zdí opozoriti ob tej priliki, da je sredstev, ki se bodo zbrala predvidoma za podpiranje rudarjev, zelo malo, medtem, ko je nezaposlenih veliko, tako da se bodo morala uporabljati zbrana sredstva za podpiranje onih rodbin, ki so izgubile radi nezaposlenosti vse dohodke, in za križje potnih stroškov na kraje nove zaposlitve.

Delavska zbornica za Slovenijo, Ljubljana.

Dunajska vremenska napoved. Podnevi bo precej oblačno. Zjutraj pa mrzlo. Na ekspaniranih krajih snega.

Drobne vesti

Belgrad, 8. aprila. Ž. 16. t. m. se odprla zračna zveza Belgrad-Skopje-Salon. S t. majem se odprla letalski promet Belgrad-Zagreb-Gradec-Dunaj. Tretja zveza bo preko Belgrada-Sarajeva in Podgorice.

Belgrad, 8. aprila. AA. Oddelček za zgradbo železnice prometnega ministrstva je na podlagi sklepa prometnega ministra G. Ž. 3380-31 razpisal glavni natečaj idejnih načrtov za postajno postelje Belgrad-Dunav na progi Belgrad-Pančevo. Načrte je treba poslati po 1. maja. Podrobna navodila in temeljne načrte daje omenjeni oddelček Belgrad, Palmotičeva 4, soba 42.

Zagreb, 8. aprila. Ž. 2. Kolo hrvatskih književnikov je sklenilo za 11. t. m. glavno skupščino. V slučaju, da ne bo dovoljno odziva, se bo ista odprla 18. t. m.

Stockholm, 8. aprila. kk. Danes je umrl v starosti 67 let največji švedski lirik Erik Axel Karlfeldt. Kot sin kmečke hiše je jemal motive za svoje pesnitve iz svoje ožje kmečke domovine.

London, 8. aprila. kk. Radi goste megle je pri Southamptonu obitkal v blatu ogromni oceanski parnik »Berengaria«. Šele danes so ga s pomočjo mnogih vlačilcev zopet potegnili v vodo.

ZVEČER

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja. K temu potrebujete Žensko hvalo, da perilo zvečer namočite, in Schichtovo terpentinovo milo, da perilo drugi dan izkuhate.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI

SCHICHTOVI METODI

Dnevna kronika

Koledar

Četrtek, 9. aprila: Marija Kleofova; Tomaž Tol., mučenec. Zadnji krajec ob 21.15. Herschel napoveduje mrzlo vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Hojan Josipina, rojena Borštnar, soproga načelnika mestnega vojaškega urada. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne. Svetila ji vočna luč! Zaljubljen naše iskreno sožalje!

† Na Kolovratu je umrla gospa Marija Zupancič, stara še le 30 let. Zapušta zaljubljenega soproga in pet otrok. Blag ji spomin! Proostalkim naše sožalje!

Znatne stavbne prihranke

dosežeta, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg št. 25 I.

Osebnosti

— Ravnatelj Cementarne Trbovlijske premogokopne družbe, Trbovlje, g. dr. Wormser praznuje danes svojo 60. letnico. Pod njegovim 20 letnim vodstvom se je Cementarna povečala in preuredila v najmodernejše podjetje te vrste v naši državi. Gosp. dr. Wormser uživa radi svojih osebnih vrlin in velikega strokovnega znanja simpatije najširših krogov. Želimo mu še mnogo let srečnega življenja in uspešnega udejstvovanja!

Ostale vesti

— Predsedstvo Hubadove župe JPS je prejelo od ministrstva dvora zahvalo Nj. Vel. kralja za izrazno vdanost in zvestobo, podnežene z letne skupščine Hubadove župe v Ljubljani dne 8. marca leta 1931.

— V ministrstvu za gradbo je določen ta red za strokovno izpite: Za skupino arhitektov 15. do 18. aprila; za skupino hidrotehnikov 19. aprila; za skupino za mostove in armirani beton 20. in 21. aprila; za skupino za stroje 22. do 23. aprila; za skupino elektrotehnikov 24. do 25. aprila; za skupino železnice 26. aprila in za skupino za ceste 27. do 29. aprila.

— Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani, sporoča članstvu, da se vrši pevski tečaj za mešani zbor 13. in 14. aprila v Glasbeni Matici. Pričetek v ponedeljek 13. aprila ob 9 z obnim zborom.

— Slovensko planinsko društvo naznanja, da se vrši občni zbor Osrednjega društva v nedeljo 26. aprila t. l. ob 9 dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo književodje. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev delegatov za skupščino. 6. Samostalni predlogi. 7. Slučajnosti. — Bilanca in zapisniki občnih zborov so članstvu v pogled v društveni pisarni osem dni pred občnim zborom.

— Smrtno spanje starčka. Črnuče, 8. aprila. Davi se je bliskoma po vasi raznesla novica, da so našli starega Preskarja mrtvega v hiši za petico, kjer se je zadušil v dimu. Starček, 84 letni Peter Dobrave je prebival v hiši sam. Kakor so polzala znamenja, ki so jih našli davi v hiši, je mož snoči legel na peč, preganjajoč si čas s pipo tobaka. Medtem, ko je kadil, je zaspal, žerjavica iz pipe je najbrže izpadla na peč ter vnela čunje. V izbi, ki je itak nizka, z lesenim stropom, je začel nastajati dim in plin, v katerem se je starček zadušil. Davi, ko je prišla dekla, da pomolze krave, je zastajala pri vratih. Potem je prišla še sosedica ter sta zdaj skupno začeli razbijati po vratih. Naposled sta razbili v oknih stekla; iz sobe je začel siliti na prosto duševni dim. Ko se jima je naposled posrečilo vdreti v izbo, sta našli starčka na peči mrtvega.

— Otrok v ognju. Na Brezovici se je pred večerajšnjim pripetila huda otroška nesreča. 2letna Marija Sojer, hčerka posestnika na Brezovici, se je igrala okoli domačega štedilnika, na katerem se je ravno kuhalo kosilo. Otrok je zašel približno ognja, kakor je bil v trenutku ves v plamenih. Otrku je na telesu zgorela vsa obleka. Domači so sicer takoj pogasili ogenj, niso pa mogli preprečiti, da se otrok ne bi močno opeknel. S hudimi opeklinami po vsem telesu je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

— Prepoved zabijanja v krčme. Okrajno sodišče v Mariboru je s sodbjo z dne 3. marca 1931 prepovedalo zabijati v krčme za dobo 1 leta viničarju Serpu Ferdinandu, bivajočemu v občini Kotaki št. 318, okraj Maribor — lev breg.

— Slovenski učitelj ima v številki 3.—4. naslednje vsebine: Delstva za vzgojno in šolsko delo. Fort. Lužar. — Pisma podeželskemu učitelju. Boris Grad. — Učni načrt za jezikovni pouk, kakršnega imajo v Avstriji za prvih pet šolskih let. L. S. — Reforma pouka v čitanju. F. L. — Vzgojni film. Kriha. — S potovanja na prvo službeno mesto. Ivan Hribški. — Književnost. — Razno. — Zapisniki. — Glasbena priloga.

— Nevarna razbojniška tolpa izročena sodišču. Iz Kragujevca poročajo: Predvečernjim je bila izročena tukajšnjemu okrožnemu sodišču roparska tolpa zloglasnega hajduka Života Lukiča, ki je štela 17 članov. Tolpa je bila več let strah prebivalstva in ima na svoji vesti 31 umorov in ropov.

— Nesreča z granato. V Bračeviču v Dalmaciji je neki kmet našel granato, ki jih je po italijanski okupaciji mnogo ostalo. Nesel jo je domov in se začel z njo igrati. Naenkrat je granata eksplodirala, mu izbila oko in ga nevarno ranila na glavi. Popolnoma pa je razmesarila njegovega enoletnega sinčka. Oba so v brezupnem stanju prepeljali v bolnišnico.

— Dva nova velika mostova bodo začeli graditi v Donavski banovini, in sicer čez Donavo pri Bački Palanki in iloku in čez Tiso pri Zablju, med Novim Sadom in Velikim Bečkerekom. Proračun za most čez Tiso je že napravljen in znaša 80 milijonov dinarjev.

— Pijana junaka sekire. V predpretekli noči je prišlo na Vrhovcu pri Zagrebu do krvavega pojava med dvema pijancema. 30letni ključavničar Ivan Slenski in 30letni delavec Andrija Stefančič sta popivala v Stefančičevem stanovanju. Ko sta bila že tako pijana, da sta komaj stala na nogah, sta se aprila in zagrabil vsak svojo sekiro. Obdelavala sta toliko časa drug drugega, da sta naposled oba obležala v krvi na tleh. Prepeljali so ju v bolnišnico, kjer pa se do sedaj še nista zavedla. Njuno stanje je resno.

Trpite li radi zadržanja?

Gniloba, vrenje, vetrove odstavljajo hitro ARTIN-dražje. Vsebinska škrtalja za Din S— zadostuje za 4—6 krat. — Dobe se v vseh lekarnah.

— Zanimiva zgodovina avtomobila. V Sremski Mitrovici se je te dni primerila zanimiva tatvina avtomobila. Neka novosaadska tvrdka je pred časom prodala nekemu Simi Bežanoviću avto za 90.000 Din na obroke. Bežanović je 10.000 Din plačal, nato pa je nehal s plačevanjem, nakar ga je tvrdka tožila. Bežanović pa je medtem prodal avto za 20.000 Din tiskarju Paji Stojanoviću. Tvrdka je to zvedela in poslala svojega šoferja Horna v Sremsko Mitrovico. Ta se je spoznal s Stojanovićevim šoferjem Jovičevićem in te dni sta se skupaj peljala v avtomobilu. Na nekem mestu se je avto ustavil in Jovičević je stopil ven. V tem trenutku pa je Horn, šofer novosaadske tvrdke, pognal avto in takoj zapeljal v Novi Sad. Jovičević je takoj obvestil policijo, ki je telefonirala v Novi Sad, naj Horna aretirajo in z avtom vred poslijejo v Mitrovico. To se je tudi zgodilo. Avto pa je začasno prevzel odvnetnik Peter Božić, ki zastopa novosaadsko tvrdko.

— 16 letni ubijalec svojega brata. V Kukuljanovu pri Sušaku se je zgodil presunljiv grd zločin. V neki gostilni je popival 16letni Zvonko Mavrinac. Zvečer ga je pa prišel klicati njegov starejši brat Anton, ki se je nedavno vrnil iz Amerike. Ker je videl, da je brat pijan, ga je spravil iz gostilne ven. To pa Zvonku ni bilo po volji. Potegnil je iz žepa nož in z njim prerezal bratu žilo odvodnico. Anton je v nekaj minutah izdihnil.

— Pri tridvratnem zaprtju. napetosti v telesu, preobčutljivosti želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobe, splošnem slabopojutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef« grenčica brez napora in bolečin lahno izpraznjenje črev vseh neprebavljenih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča. Najodličnejši zdravnik stoletja so uporabljali »Franz-Josef« vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Nesreča pri obešanju zvonov

Zirovaica, 7. aprila.

Poročilo »Slov. listac« z dne 7. aprila moramo nekoliko popraviti. Dne 6. t. m. nesrečen delavec g. Peter Gatej iz Zirovnice ni padel s vrha zvonika na tla, ampak ga je zadela nesreča stoječega na tleh. Tudi se ni odtrgala vrvi, ki je bila iz močne žice, ampak se je prelomila tramič, na katerega je bil pritrjen škripec, in je pri prvem nategu vrvi s škripecem vred padel na tla. Pri padcu je po prsih opazil spodaj stoječega Gateja. Ponesrečenca so prenesli v bližajočo ter precej poklicali zdravnik dr. Kogojc z Jesenice. Ta ga je pregledal, mu nudi prvo pomoč in odredil, da so ga s prvim vlakom odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Gatej ima namreč nekatera rebra; natančneje pa bodo poškodbo ugotovili v bolnišnici. Upamo, da smrtno nevarnosti ni, in mu želimo, da kmalu okreva.

Zvon je samo z voza, s katerega so ga hoteli potegniti v zvonik, zdrknil na mehka travnata tla in se pri tem ni nič poškodoval. Kmalu po opisani nesreči so ga brez nadaljnjih ovir z lahkoto potegnili v zvonik ter obesili, tako da so Zdravo Marijo že lahko zvonili z njim. Ima prijeten, mli glas, le nekoliko močnejšega sone pričakovali. Vjema se pa dobro s svojim nekoliko težjim železnim tovaršem, ki ima za malo terco nižji glas. Železnega je po vojni vili g. Franc Torkar na Jesenicah, sedanjega pa iz počenega bronastega prelil g. Ivan Kogovšek v št. Vidu nad Ljubljano.

V vodnjaku utonil

Ljutomer, 6. aprila.

Na velikonočno nedeljo zvečer se je v Noršnih blizu Ljutomera zgodila huda nesreča, ki je vzbudila splošno sočutje v okolici. Mizarški mojster Ivan Böt si je pri sosedu Vaupotiču, ki ima vinotoč, privoščil nekoliko jerezaleca. Okoli desetih zvečer se je nekoliko odstranil iz sobe, šel ven in se bržčas spotaknil že na stopnicah in kar z glavo naprej zletel v nizko odprt vodnjak pred dvoriščnim pragom. Vodnjak ni bil ravno globok. Pri padcu v vodnjak je dobil težje poškodbe na glavi. Domači so slišali ropot, prihiteli na pomoč in so nesrečnega potegnili za noge iz vodnjaka, a je bilo že prepozno. Bil je že mrtev. Rajni je bil izvrsten mizar, član požarne bramborice, ki ga je spremljala ob pogrebu.

Novo meslo

Velikonočni prazniki so pri nas potekali lepo in mirno. Procesije so se izvršile v najlepšem redu. Obe procesiji, farno in frančiškansko, je v slikovitosti zelo poudarila vojaška četa, ki je strumno korakala za novomeškim godbenim društvom, katero si je nabavilo za Veliko noč lepe nove uniforme. Obeh procesij se je udeležilo veliko številno ljudstva. Zelo lepa in slikovita je bila tudi šmihelska procesija, v katero so se uvrstili tudi gasilci iz Šmihela in Smolenje vsi z naraščanjem ter s četo samaritank v lepih krojih.

Osebnosti. Službo komandirja orožniške čete je prevzel orožniški major G. Glorigije Živkovič. Orožniški poročnik g. Svetoslav Djordjevič pe je prevzel mesto vodnika čete.

Trbovlje

Pojasnilo: Da letos pri velikonočni procesiji ni igrala godba, se nekateri pritožujejo in napadajo g. župnika, godbo in občino. Da ne bo nesporazumljenja in se ne bi godila komu krivica, smatramo za dolžnost pojasniti sledeče: G. župnik je poslal po nekem godbeniku sporočilo g. kapelniku, da letos pri Vstajenju ne bo godbe in sicer iz razloga, ker vlada med tukajšnjim delavstvom veliko pomanjkanje, in ne bi bilo prav med temi reveži, zbirati denar za plačilo godbe, kakor se je to zgodilo druga leta. Občina sicer daje za bogocastje gotovo vsoto, katere pa župni urad ne sme porabiti za godbo. Če se bo drugo leto obrnilo na boljše, bomo zopet imeli godbo pri Vstajenju Gospodovem.

Sv. misijon se prične v naši farni cerkvi dne 12. t. m. in bo trajal do 19. V nedeljo bodo tri pridige in sicer ob 6 zjutraj, ob 10 in 3 popoldan, med tednom pa ob 6 zjutraj in 7 zvečer. Vsi farani vabljeni.

Ljutomer

»Slovenski narod« tudi bere poročila iz Ljutomera. Se članek o gospodarski anketi iz preteklega tedna so ata prebrali. Pa so rekli, da je bila to »čudna gospodarska anketa«. Nam se pa zdi čudno, zakaj bi ta gospodarska anketa bila čudna. Slovenskemu narodu iz Murskega polja se namreč ta anketa ni zdela prav nič čudna.

Poroča. Na velikonočni ponedeljek se je tukaj poročila gđe. Anica Horvatova, hčerka slikarja, z g. Ivanom Schmutz, trgovskim sodnikom. Kot priči sta bili g. Jakob Zadravec, industrialec iz Središča in g. Teodor Verdnik, klepar v Ljutomeru.

Vinotoči se vedno pogosteje pojavljajo v ljubtomerski okolici. Vzporodno rastejo nesreče, zločini in gorje. Da se slednje kolikor mogoče omeji, ne daje okrajno načelstvo dovoljenja za vinotoč nobenemu vinogradniku, ki ima v svojih gorinah le par trsov šmarnice. Gorje šmarnici!

SIEVERT ORIGINAL

Bencinske svetilke za varenje in varilni bet

— 50-letna izkušnja —

Mnogo milijonov v rabi preko celega sveta in povsod priznani in zahtevani kot najboljši.

Dobiva se v vseh dobro založenih trgovinah z železino.

AKTIE-BOLAGET MAX SIEVERT STOCKHOLM (Schweden)

Sport

IZZREBANI TERMINI.

Na zadnji seji je J. N. Z. izžrebala termine in nasprotnike za tekmovalje po sistemu lig. Tekmovalje se prične 3. maja in konča 23. avgusta. Položaj je sedaj močno spremenjen, zlasti za klube, ki ne sodelujejo v tem tekmovalju, temveč igrajo prvenstvene tekme naprej. Podzveza bo morala najti nov način tekmovalja, se posebej radi tega, ker Ilirija in Primorje najbrže igrata v jeseni zopet v podvezinem prvenstvu. Tudi se bo moral najti način, ki bo točno določil drugo plasirani klub. Drugo plasirani klub Ljubljane je bil še vedno močnejši kakor klub, ki je prišel v finale iz mariborskega okrožja. Možnost mora pa imeti tudi klub iz Maribora, da igra kot drugoplasirani in ako si to mesto priboji v ligah. Velike težave bodo tudi s termini. Težavno stališče bo zlasti v Ljubljani, ker sta samo dve igrišči in ti dve bodo imeli klubi sami zasedene. Paziti se bo moralo, da manjši klubi ne bodo trpeli prevelike škode.

Razpored v liginem prvenstvu v I. skupini je naslednji:

5. maja: Concordia:Hašk.
10. maja: Primorje:Hašk, Concordia:Ilirija.
14. maja: Gradjanski:Hašk.
17. maja: Gradjanski:Primorje.
31. maja: Ilirija:Gradjanski, Hajduk:Primorje, Hašk:Concordia.
4. junija: Gradjanski:Concordia
7. junija: Primorje:Concordia, Hajduk:Ilirija, Hašk:Gradjanski.
14. junija: Ilirija:Hašk, Concordia:Hajduk.
21. junija: Hajduk:Gradjanski, Hašk:Primorje, Ilirija:Concordia.
5. julija: Hašk:Hajduk, Ilirija:Primorje.
12. julija: Primorje:Hajduk, Gradjanski:Ilirija.
26. julija: Gradjanski:Hajduk.
9. avgusta: Hašk:Ilirija, Hajduk:Concordia, Primorje:Gradjanski.
23. avgusta: Hajduk:Hašk, Concordia:Gradjanski, Primorje:Ilirija.

V tej prvi skupini so prosti termini edino 24. in 25. maja (Binkošti), 28. junij za reprezentančno tekmo z Romunijo in 2. avgust za tekmo s češkoslovaško. Tekme se pa vse vedno na igrišču prvotimenovane kluba.

VISOKOALPSKA SMUKA TEKMA S TRIGLAVA.

Smučarski klub Dvije-Moistrana priredi s sodelovanjem turistovskega kluba »Skala«, podr. Jesenice, na Bovo nedeljo, dne 12. aprila t. l. visokoalpsko smučko tekmo s sedla nad Stančevco kočo (z Rži) v dolino Krma. Čas starta med 9 in 11 — natančneje se določi po vremenskih prilikah na dan tekme zjutraj, — cilj bo v koncu doline Krme blizu debele buke, — Na tekmi bodo najbrže sodelovali tudi tuzemski tekmovalci, ki tekmujejo v konkurenci. — Tekmuje se po pravilniku IZSS, — vsak tekmuje na svojo odgovornost. Prvi in drugi prejmeta krasna darila, tretji in četrti umetniške diplome in peti kolajno. — Za prenočitev je dobro preiskeljeno na Stančevi koči ter na Kredarici. Posebna obvestila in vabila se klubom ne bodo pošiljala, — vabljani ste toplo vsi in vsakdo, — Okrepčevalnica bo pri kr. lovski koči v Krmi.

Radio

Sporodi plošč. Kot precejšen nedostatek se je čutilo v programskem delu naše revije »Radio-Ljubljana«, da vsakdanji koncerti plošč niso bili navedeni s podrobnim sporedom. Sedaj je ta nedostatek odpravljen. Zadnja, t. j. 12. številka prinaša že celoten spored plošč, ki se predvajajo zlasti v spoldarski oddaji. Morda bi sčasoma postalo umestno, dodati še kratice firme in številke.

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 9. aprila: 12.15 Plošče: Thomas; Mignon. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.30 Plošče, borza. — 17.30 Otroška ura, Manca Komanova. — 18. Plošče. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19. Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. — 19.40 Dr. Reya: Klima Evrope. — 20. Prenos ljubljanske opere. — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Petek, 10. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.30 Plošče, borza. — 18. Koncert Radio-orkestra. — 19. Prof. Niko Kuret: Modernizacija našega pouka (diapozitivi, film, plošča, radio v solji). — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 20. Gospodinjstva ura: Snaženje raznih tal (Krekova gospodinjstva šola). — 20.30 Samospevi Marjana Rusa. — 21. Koncert Radio-orkestra. — 22. Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Četrtek, 9. aprila. Belgrad, 20.30 Berlin. — Zagreb: 17. Balalajke. — 20. Prenos opere iz Ljubljane. — Budapest: 19. Koncert orkestra. — 20.15 Finski večer. — 22. Jazz glasba. — Dunaj: 19.30 Nemška in avstrijska pesem. — 20. Dunajski humoristi v tonih. — 21. »Dan brez napitnine na Dunaju«, slušna igra. — Milan: 19.30 Pestra glasba. — 20.55 Opera. — Praga: 20.30 Finski večer v Brnu. — 21.30 Pianinski koncert. — Langenberg: 20. Operetna glasba. — 20.30 Simfonični koncert. — Rim: 20.40 »Ljubezen je slepa«, komedija. — 21.05 Koncert. — Berlin: 20.50 Iz življenja peveca Caruso. — 22.10 Plesna glasba. — London: 18.40 Kvintet. — 20. Legenda s petjem in glasbo. — Mühlacker: 19.45 Zahvalni koncert. — 20.30 Lep večer. — Mor. Ostrava: 20.30 Finski večer v Brnu. — 21.30 Radio-orkester. — Leipzig: 20.45 Finska v glasbi in pesmi.

govoril obtoženca. »Gre najprej za poskušani umor Ivanke Kavke! Ali ste krivi ali niste?«

»Priznam, da sem ji naredil veliko krivico,« je odvrnil obtoženec s prav čustim glasom. »Storil sem ji krivico, a ne vem, kako.« — »Kako je bilo z Ivanko Kavko?« — »Saj veste! Bila sva si prijateljica skozi sedem let. Mislim sem jo poročiti. A pred petimi leti se je vse razdrla...« »Mogoče zato, ker ste imeli druge?« Obtoženec je nato navajal najrazličnejše podrobnosti, da bi zvrnil od sebe krivdo glede razdora, in je potem povedal, kako sta se lani junija zopet sprijaznila.

Obtoženec je nato zelo obširno pripovedoval, kako je prišlo med njima do intimnega prijateljstva. Ni pa sprva hotel navesti točnega datuma, naposled je priznal, da je bilo okoli 25. septembra. Potem mu je večkrat govorila, da je z njim zanosila.

Usodni dogovor.

Obtoženec je nato v splošnem tajni, da bi jo nagovarjal, naj splavi. Pravil ji je in zatrjeval, da jo bo poročiti in da bo šel v Ljubljano kupiti štedilnik, ker misli napraviti lepo kuhinjo. Domesnina sta se, da bo šla ona najprej v Ljubljano do zdravnika in potem se še isti dan 21. novembra eestaneja na samem. Obtoženec je priznal, da sta res domeni, da jo bo zvečer počakal v gozdišču. Tisti dan jo je zvečer čakal na prostoru, ki je oddaljen kakor četrte ure od Urbanjeve gostilne. Čakal jo je prav blizu, kjer se je potem dogodilo.

»In kaj je bilo potem, ko je prišla? Ali ni povedala, kaj ji je zdravnik povedal? Je vprašal predsednika.«

»Ne vem natančno, kaj sem ji nato rekel. Povedala pa mi je, kako je ž njo. Sedla sva nato v travo.« »Prav takrat vas je spomin zapustil!« »Nič več ne vem, kaj je bilo potem.« »Kako ste domov prišli?« — »Meni se zdi, da mi je dala 500 Din in se mi je zdelo, da so pri hiši žandari.« Obtoženec se je nato zapletel v razna protislovja glede dogodkov, ki so se odigrali na samotnem kraju. Ne ve, da bi bil doma in bi tam spal.

»Kako ste prišli na ljubljansko policijo?« »To vem, da sem prišel najprej do nekoga kočirja. Tu sem pogledal na uro. Bilo je okoli polnoči. Ne vem, po kateri poti sem prišel v Ljubljano. Pred magistratom sem dolgo stal. Bilo je okrog 5. zjutraj.«

V svojo razbremenitev je obtoženec nato obširno navajal, kako je včasih duševno zmeden. Leta 1907 ali 1908 je dobil z vilami udarec po glavi. Pozneje pri nekem pretepu pa kozarec v sence. Večkrat ga močno glava boli. Leta 1925 pa se mu je mešalo po glavi, je ponoči ustajal in začel brodit celo po vodi. Leta 1930 je zmetal na tla 2 panja čebel. Potem pa je pobral satovje in ga dal drugim. Glede ropa, zaradi katerega je bil obsojen na 8 let, pravi, da je čisto nedolžen.

S tem je bilo končano dobro uro trajajoče zasliševanje obtoženca.

Zasliševanje pri.

V dvorano je bila poklicana glavna priča Ivanka Kavka. Predsednik je odredil zaradi gotovih delikatnih stvari tajno zasliševanje. Po § 255 k. pr. je bilo določenih 6 zaupnikov. Ivanka Kavka je v gladkem jeziku brez vsakega intermezza pripovedovala svoj tragičen doživljanj. Bilo je zelo tema. Po dogodku se je nekaj minut kleče plazila do prve hiše. S solzami v očeh je sodnikom pripovedovala, kako je bilo. Zagovornik: »Ali mu danes kot človek odpustite?« Priča: »Mu odpustim. Plača naj mi odškodnino. Tudi Bog naj mu odpusti. V bolnici sem bila tri tedne, a doma dva meseca za delo neposobna. Vesela sem, da sem še pri življenju ostala.«

Priča Franciška Urbanija, gostilničarka je kratko povedala, kako je prišla Ivanka do njene hiše. Prosila je za pomoč. V hiši sta bili 2 osebi, pa nista imeli korajžja. Z njo je šla do Lenčka. Zagovornik priči: »Zakaj ste se bali Hribarja? Ali se ga res boje?« Priča: »Boje se ga res.«

Priča Ivana Keršmanc je povedala, kako se je med vožnjo iz Ljubljane proti Pšati priselil na njen voz neznani moški in ji pravil, da je zdanes prodal krompir v jetišnici, tam pa je dobil pismo od Hribarja s prošnjo, da naj ga nese k Mišu. V tem pismu je Hribar obljubil vsem pričam, ki bodo zanj dobro govorile, lepo nagrado po 1000 Din in še več.

Predsednik je nato zaslišal 6 priči, ki so za obtoženca pričale razbremenilno v pogledu, da je bil včasih zmeden, a drugače dober človek.

Dr. Albreht Trtnik, zdravnik v Ljubljani, je bil zaslišan o duševnem stanju obtoženca, ker ga je večkrat zdravil. Opazil je pri njem znake hipersenzibilitete in je bil neuravnotežen. Bil je nevrastenik. Ne more reči, da bi pri njem opazil objektivne znake duševne zmedenosti, bil je pač bolj čuden.

Predsednik je nato prečital zapisnike nepovabiljenih priči Jakob Gregorin je bil oni, ki je prinesel Hribarjevo pismo iz jetišnice. Obtoženec brat Valentin Hribar je kratko dejal: Včasih mu je tako prišlo, da je napravil veliko baruto. Par dni prej je 2 panja vrgele ob tla. — Neugodno za obtoženca so bile izpovedbe priči Frana Lunarja, Ivana Vojske, Ivanko Pirc, Janeza Kokalja in Ludvika Florina.

Mnoge priče so nato izpovedale za obtoženca precej obtežljivo v pogledu njegovega duševnega stanja. Opazile niso pri njem nič nenormalnega, marveč je bil povsem brihten.

Kaj pravijo zdravniki o obtožencu?

Sodni zdravnik dr. Suher je 4 dni pozneje pregledal poškodbo Ivanske Kavke. V višini šestnega hrustanca je bila najhujša rana, dolga 15 cm in segajoča od enega ušesa do drugega. Nevarnost je bila, da bi bile prerezane arterije in izkrvavitev bi bila po nekaj minutah neizogibna. Storilec je rane prizadejal z veliko silo. Bile so silne bolečine tako med operacijo in zdravljenjem. Predloženi nožek ne smatra za corpus delicti. Marala je biti brilev.

Patijatra dr. Gossel in univ. doc. dr. Robida sta podala o duševnem stanju obtoženca zelo obširno poročilo, v katerem izključujeta da bi bil obtoženec umobolnen ali da bi se mu bil v času dejanja duh zadržal. Obtoženec je dejanje ne natančno prevdaril in hinavsko pripravil. Duševno je obtoženec sicer precej omejen, toda človek brez moralnega čuta. Dejanje je izvršil premišljeno. Orožniki ga označujejo za zločinski tip.

Zaljenje orožnikov.

Vrši se je nato zagovor obtoženca v pogledu zaljenja domžalskih orožnikov. Obtoženec pravi,

Drago Gorup & Co.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

Miklošičeva cesta št. 16/1

nudi novosti v

DAMSKIH PLAŠČIH, OBLEKAH in

POVRŠNIH za GOSPODE

NAJCENEJE

Ljubljana

Novi stroji za ljubljanske ceste

Ljubljana, 8. aprila.

Zadnjih smo poročali, da namerava mestna občina z nakupom raznih novih strojev izboljšati javno higijeno na ljubljanskih cestah in ulicah. Pa niso samo razni škroplilni, smetarski in pometalni vozovi, ki si jih namerava letos mestna občina napraviti, temveč tudi drugi, ki so nujno potrebni za popravila cest.

Tako namerava mestna občina kupiti še letos stroj za drobljenje gramoza. Dosedaj se je gramož drobil z ročnim delom, ki je zelo drago. Z drobilnim strojem pa bo šlo to vse ceneje in bolj hitro. Stroj, ki ga bo mestna občina kupila za približno 100.000 Din v Nemčiji, bo že rabljen, vendar pa v brezhibnem stanju. Nov stroj bi namreč veljal vsaj 2 do 3 krat toliko.

Mestu je tudi zelo potreben bencinski traktor, ker bi ta znatno zmanjšal stroške s konjsko vprego in bi se prevažanje po mestu zelo pospešilo. Prav tako, kakor drobilni stroj, namerava mestna občina kupiti že obrabljen, a brezhiben bencinski traktor v Nemčiji in bo zanj žrtvovala okoli 180.000 Din. Za novega bi dala vsaj še enkrat toliko.

Dela ob franciškanskem mostu

Ljubljana, 8. marca.

Spet ropota nov motor na odru čez Ljubljano ob franciškanskem mostu. Betonska klada, ki so jo gradili pretekli teden, je dovršena. Ob tej bodo zgradili sedaj še močan krajni podpornik, ki bo nosil lok novega mostu za pešce. Ker bo podpornik segal s svojim temeljem globoko pod dno Ljubljane, je treba najprej napraviti močno pregrado iz lesenih plohov. Te plohe bodo na zunanji strani obložili z ilovico in podobnim nepropustnim materialom, tako da voda ne bo mogla pronicati v ograjeni prostor v večjih množinah. Nato bodo izkoplali vodo, izkopali prst in blato, nakar bodo začeli z betoniranjem temelja.

Zabijanje plohov, ki bodo tvorili pregrado, pa seveda ni lahko. Saj je treba pognati 6 m dolge plohe čim bolj globoko v dno Ljubljane. Navadno so delali tako, da je 4—5 delavcev dvigalo na vrvi, ki je tekla po škripcu, težak železen tolkač. Ko so delavci dvignili tolkač v primerno višino, so bkrati izpustili vrvi in tolkač je z vso silo padel na ploho in ga zabil v zemljo. To ročno zabijanje plohov je zahtevalo vedno silo truda in časa. Zato je zabijanje plohov sedaj pri Ljubljani mehanizirano na izredno praktičen in enostaven način.

Na oder so postavili visoko leseno konstrukcijo v obliki trikotne poševne piramide. Z vrha te konstrukcije, kjer so zvezani vsi nosilni tram, gresta po sredi dva navpična trama. Po špranji med tema tramoma pa teče ogroben železni tolkač gori in dol. Na vrhu konstrukcije je še škripec, čez katerega teče jeklena vrv, s katero se dviga tolkač. Na mesto da bi sedaj vlačili delavci v potu svojega obraza 220 kg težki tolkač po špranji gori in ga nato spuščali na ploho, so postavili pod konstrukcijo na sredi odra majhen bencinski motor, ki opravlja to delo s prav enako vztrajnostjo. Pri zabijanju plohov ni treba sedaj več delavcev kot treh. Dva naravnata za vsakim udarcem ploha, tako da gre točno po načrtu v dno, tretji pa sicer bencinskemu motorju. Motor je ves čas v obratu in navija vrv, na katero je obešen tolkač, na bobnič. Ko je precežen del vrvi navil na bobnič in tolkač zato tudi še visoko nad plohom, premakne delavec ob motorju vzvod, s čimer izklopi bobnič, ki se razvije z bobniča in udari z vso silo na ploho. Takoj nato premakne delavec zopet vzvod in s tem priklopi k motorju bobnič, na katerega se znova navija jeklena vrv, ki dviga tolkač.

Delo gre hitro izpod rok in razumljivo je, da si vsak, ki gre čez most, ogleduje to zanimivo početje.

Kaj bo danes

Drama: »Življenje je lepo.« Red A.
Opera: »Luiza.« Red C.
Restavracija »Zvezda«: Prireditelj »Merkurja«. Predava dr. Hacin. Ob 9 zvečer.
Nočno službo imata lekarni: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9 in dr. Piccoli, Dunajska cesta 6.

© Kako sklepamo in izpolnjujemo pogodbe v navadnem kupčijem poslovanju? je predmet predavanja, ki ga priredi Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani danes v četrtek dne 9. aprila 1931 ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezda«. O tem za praktično življenjsko važnem vprašanju izpregovori gospod dr. Josip Hacin, odvetnik v Ljubljani. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

© Pevski zbor Glasbene Matice. V četrtek 9. t. m. deljena vaja, ob 18.15 ženski, ob 20 moški zbor.

da so bili orožniki na njega jezni. Prizna, da je napravil ovdabo na žandarmerijski polk.

Ob 14. je bila dopoldanska razprava prekinjena ter se je nadaljevala ob 15.30.

POPOLDANSKA RAZPRAVA.

Državni tožilec g. Branko Goslar je odločno poudaril za obsodbo Ivana Hribarja v smislu obtožbe, ker je dejanje izvršil na okruten način, premišljeno in po načrtu.

Zastopnik znesbne udeleženko dr. Zvoček po dr. Krivicu, je predložil sodišču odškodninske zahteve Ivanske Kavke v znesku 350.000 Din. Branitelj dr. Fran Novak je v daljšem govoru branil obtoženca ter predlagal, da se ga spozna krivim samo zaradi težke telesne poškodbe. Prav v podrobnostih je kritiziral izvedeniško mnenje psihijatrov, češ, da bi morali podati mnenje o obtožencu psiho-analitič.

Ob 17. je bilo postopanje končano in je senat odšel na posvetovanje, ki je trajalo dobrih 20 minut. Med posvetovanjem je pristopila Ivanka Kavka k obtoženci, ki je ves aklužen sedel na obtožni klopi. Dala mu je v žep zavitek z velikonočnimi pruhli. Kmalu je stopil v dvorano predsednik in razglasil

krat toliko. Bencinski traktor bi zelo olajšal predvsem prevažanje težkih predmetov po ulicah.

Mestna občina potrebuje na leto zelo mnogo kanalnih cementnih cevi. Dosedaj jih je kupovala pri podjetnikih, kjer so cevi zelo drage. Prav tako velja mestno občino napraviti kanalov izredno dosti, ker je treba globoko kopati. Zato mora mestna občina skrbeti, da polaga v kanale prvotne cevi. Da pa se kvaliteta teh cevi čimbolj dvigne, je možno predvsem s tem, ako jih mestna občina izdela sama. Občina ne bo prihranila samo pri velikih izdatkih za cevi, temveč bodo cevi prvotne, drugi pa jih bo moglo izdelovati stalno delavstvo mestne občine pozimi, ob dežju in ob dnevi, ko je manj dela. Nakup tega stroja je za mestno občino zelo važen. Stroj jo bo veljal okoli 100.000 Din. Skupno namerava mestna občina kupiti letos raznih cestnih in drugih strojev za približno 1.200.000 Din. Te stroške bo krila iz posebnega že sklenjenega in odobrenega gradbenega posojila za avtomatizacijo cestnega obrata. Z nakupom novih strojev pa bo Ljubljana zopet popravila en zamujen korak, za katerega so bila druga mesta že davno pred njo.

© Nagla smrt v gostilni. Pod tem naslovom smo priobčili včeraj, da je zadela kap znanega knjigoveza Pajka v gostilni pri »Bobenčku« na Sv. Petra cesti. Naknadno smo ugotovili, da pokojnega ni dohitela smrt v gostilni, marveč na cesti, ter so že mrtvega prenesli v vežo omenjene gostilne, od koder so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico.

© Mesno venca na grob ž. gosp. Jerneja Serjaka poklanja v korist revežev »Hygiea«, tovarna medic. mila v Bjelevaru 100 Din.

© Za »Dom slepih« je daroval neimenovan dobrotnik iz Zagreba 150 Din, za kar se mu odbor lepo zahvaljuje.

© Za »Dom učiteljice« sta darovali 50 Din zavedni tovariši Anka Celnarjeva in Gabrijela Draškova, mesto venca umrlemu očetu tovarišice Franje Lavricve.

© Krošnjarska nadloga. Med prazniki, ko so ljudje imeli malo več denarja, kakor po navadi, so dalmatinski krošnjarji izrabili priliko ter pridno krošnjarili po hišah in po ljubljanskih gostilnah. To je v Ljubljani prepovedano, najbolj pa med nedeljskim počitkom. Polcija je nekaj teh nadležnežev ustavila in jim odvzela njihove krošnje. Krošnjarje same pa je policija izročila mestnemu magistratu, naj postopa proti njim po krošnjarskem patentu.

© Napadena ženska. V ljubljansko bolnišnico je bila včeraj pripeljana 32letna Marijeta Krajnik, žena tesarja iz Zaloga v občini Šmarje. To žensko sta pred včerajšnjim napadla v Zalogu neki Franc in Amalija Z. ter jo močno pretepla. Tako, da je Krajnikova dobila prave hude zunanje in notranje poškodbe po vsem telesu. Njeno stanje je resno.

© Dve znatni tatvini. Zlikovci so se v zadnjih dneh spomnili tudi na gledališče, zlasti zato, ker nekaj dni ni bilo predstav in se je le malo oseb mudilo v gledaliških prostorih. Tako se je te dni neznan tatit spazil za odrisne opernega gledališča in izmaknil iz projektorja dve visokovratni žarnici, vredni približno 3000 Din. — V noči na torek je bil izvršen vlom v trgovino Ivana Sedlarja v Linhartovi ulici št. 4. K temu trgovcu je bilo že ponovno vloženo. Neznan tat je ukradel aktovko, v kateri je bilo 200 Din gotovine. Polcija je tatu že na sledu.

© Zamenjan dežel. V Zavodu za zaščito dece je neka gospa zamenjala pred včerajšnjim dežnik. Dobi ga nazaj prav tam.

Dva požara v Domžalah

Domžale, 7. aprila.

Na velikonočno nedeljo zjutraj okrog 6. ko je bila večina ljudi zbranih pri službi božji, je izbruhnil požar v kózelen posestnika Franca Koželja, po domače »Peršeta« v Sp. Domžalah. Kljub hitri pomoči je ogenj uničil dvojni kózelec.

Na velikonočni ponedeljek po 9 zvečer je klic plat zvona zopet. Gorela je hiša kajžarice Marije Kvas po domače pri Mišljaku v Stobu. Stobljansko gasilno društvo je bilo v kratkem času na mestu, toda ni moglo goreče hiše več rešiti, zato je branila poleg stoječa poslopja, ki so se že začela vneti. Pogorela je slama na streha, drvarnica ter poleg stoječi pod, last Jožeta Zabukarja vulgo Matevžiča, ki je tudi pogorel do tal. Na tem podu je imel shranjenega mnogo elektrotehničnega materiala elektroteh. Majnika, ki je tudi uničeno. Na kraj požara so prihilele poleg domače še požar. brambe iz Trzina, Vira, Domžal in celo Radomeljski so prihiteli z avtomobilom na pomoč. V obeh slučajih so bili posestniki zavarovani za malenkostne vsote. Sumi se pa splošno, da je v obeh slučajih podtalnila ogenj zločesta roka.

sodbo,

s katero je bil Ivan Hribar obsojen zaradi poskušene umora na okruten način in zaradi dveh prestopkov žaljenja dveh domžalskih orožnikov na 10 let in 1 mesec robije in 1800 Din denarne kazni, dalje v trajno izgubo častnih državljanških pravic ter v plačilo odškodnine Ivanki Kavki za bolniške stroške, bolečine, nesposobnost za delo in manjšo možnost moštve v skupnem znesku 62.190 Din, dočim se je napolnila zasebna udeleženko glede nadaljnjih svojih zahtev na civilnopravno pot.

*

V razlogih je predsednik poudarjal, da je obsojenec dejanje namenoma izvršil, da jo je hotel umoriti in tako spraviti s sveta. Izvršil je to na krut način. Služaju gre zahvaliti, da se namen umora ni popolnoma posrečil. Za poskušani umor je sodišče prisodilo 10 let, a za dva prestopka žaljenja orožnikov 1 mesec in 1800 Din denarne kazni. Ivanu Hribarju se všteje v kazen preiskovalni zaper od 22. novembra 1930 naprej.

Ivan Hribar je obsodbo sprejel duševno potrt in si je pridržal pravico revizije odnosno priziva. Ob 17.30 je bila razprava končana.

Maribor

□ 60 letnico obhaja te dni v krogu svoje rodbine in prijateljev gospod Ivan Cerinšek, ugledni hišni posestnik v Krcovini in predsednik tamšnjega Pogrebnege društva. Naše prav prisrčne čestitke!

□ Slov. pevsko društvo Maribor. Drevi ob pol 20 v pevski sobi vaja za »Vnebovzetje«. Vsi!

□ Mariborsko gledališče. Koncert Brandt trija v soboto dne 18. t. m. Nastopi s popolnoma novim sporedom.

□ Predavanje o položaju tekstilne industrije. Jugoslov. Českoslov. Liga v Mariboru bo priredila v petek, dne 10. aprila t. l. ob 20 v lovski sobi hotela »Orel« predavanje g. Filipa Uratnika o položaju tekstilne industrije v Jugoslaviji s posebnim ozirom na Maribor, kjer se je po vojni močno razvila tekstilna industrija. Predavatelj bo orisal ta važen predmet tako z narodno gospodarskega, kulturnega in socialnega vidika in bo torej predavanje za vsakogar zanimivo. Vstop je prost vsakomur, ki se zanima za javna vprašanja.

□ Smrtna kosa. Umrli so: Milko Lipovšek, 11 letni sinček gostilničarja Lipovška na Glavnem trgu. Pogreb bo danes ob 15 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — Celestin Hauptman, dijak, star 18 let. Pogreb danes ob pol 10 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — Antonija Jurovič, zasebnica, stara 51 let. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — Anton Kristl, vinčar, star 53 let. Pogreb danes ob tri čert na 16 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Blagim rajnikom svetila večna luč, težko prizadetim rodbinam naše globoko sožalje!

□ Zdravje Maribora. V času od 1.—8. t. m. sta v mariborskem okolišu oboleni na nalezljivih boleznih dve osebi in sicer ena na škrlatinki, druga pa na šenu.

□ Mariborski sport. V nedeljo: dopoldne na Rapidovem igrišču prvenstvena med Rapidovci in Svobodaši; — popoldne: na Mariborovem igrišču Mariborci in Zelezničarji.

□ Štirje proti enemu. V Dobrenju so štirje možanci navali z noži na 28letnega posestnika Matijo Kodriča in mu prizadejali občutne ranitve na plečih in prsih. Zadevo ima v rokah orožništvo.

□ S pištole se je poskuševal radi neupredvidnega ravnanja 18 letni posestniški sin Janez Ploj iz Cogetincev. Pištola se mu je sprožila tako, da mu je izstreljek šel skozi desnico. Zdravijo ga, da mu je izstreljek šel skozi desnico. Zdravijo ga, da mu je izstreljek šel skozi desnico. Zdravijo ga, da mu je izstreljek šel skozi desnico.

□ Otvoritev ljudske knjižnice. Katoliško prosvetno društvo v Koskih olivori v nedeljo ob 10 dopoldne javno knjižnico. Knjižnica bo poslovala vsako nedeljo od 10—11. Spodbudno inicijato za širjenje prosvete v tem delu mariborske okolice pravi toplo pozdravljamo.

□ Nove obrtne pravice. V marcu je obrtna oblast izdala sledeče obrtne pravice: K. Nakrst, prodaja obžarevajočih svetilk, Frankopanova 59; Schmidinger, prodaja manufakturnega blaga, Gregorčičeva 8; J. Friedl, sprejemanje hotelskih gostov, Aleksandrova 37; P. Jančer, koncesija za sprejemanje hotelskih gostov in priljega na kolo dvoru, Gosposka 30; I. Rausl, podkovska obrt, Pristanška 7; tvrdka ing. Unger in Unger, popravila parnih kotlov, Pobreška 15; ista tvrdka, ključavničarska obrt, Pobreška 15; tvrdka »Bata«, čevljarška obrt, Aleksandrova 7; A. Lesjak, trgovina z meš. blagom, Gosposka 11; Mariborska industrija svile, izdelovanje svilnenih in polsvilnenih tkanin, Mlinska 13; Tiskarna sv. Cirila, knjigarna, Koroska cesta 5 in Aleksandrova 6; Mestna občina mariborska, prodaja bencina, Plinarniška 5; tvrdka »Bata«, trgovina z galanterijskim in modnim blagom ter pleteninami, Aleksandrova 7; I. Maher, prevažanje tovorov, Jezdarska 3; A. Zorec, godec, Gajeva 9; I. Maher, izvoščak, Jazdarska 3; V. Smolej, trg. s papirjem in pisarniškim potrebčinami, Ruška 2; tvrdka Büdefeldt, trg. z mešanim blagom, Gosposka 4; O. Bruderman, instalater, Mlinska 3; I. Vogrinč, soboslikar, pleskar in ličar, Slovenska 16; inž. P. Keršič, »Triumph-Auto-Magneto«, Franciškanska 13; L. Urban, mesar in prekajevalec, Meljska 31; V. Renčelj, šivilja, Gregorčičeva 20.

□ V vinarski in sadjarski soli bo na belo nedeljo poučno predavanje, ki ga priredi Kmetijska podružnica za Maribor in okolico. Najprej je na dnevnem redu predavanje odličnega strokovnjaka profesorja F. Vojska o trsnicarstvu in cepljenju trsa. Nato pa bo strokovnjak g. Bergant praktično pokazal, kako se trs cepi. Pričetek ob 9 dopoldne. Radi poučnosti se zlasti mladini priporoča udeležba.

□ Krekova mladina priredi v nedeljo, dne 12. t. m. ob 20 v dvorani Prosvetne zveze Petrovičeve »Duše«. V dramo se obravnava spor v zakonu in ljubezen do domače grude.

□ Torišče dobrih src je Podporno društvo za revne učence v Mariboru. Društvo je, kakor povzemamo iz poročil na zadnjem običnem zboru, imelo v pretekli poslovni dobi 87.638 Din dohodkov ter 87.303 Din izdatkov. Obdarovanih je bilo nad 600 otrok z obnavilom in obleko. Za novo poslovno dobo je bil izvoljen sledeči odbor: ravnateljica Stupca, predsednica: ge. Wögererjeva, Piričmerjeva, Bračičeva, Pinterjeva ter ga. ravnateljica Scheligo ter gg. nadsvetnik Keršovčan, ravnatelj Škucelj in Spal, odborniki. Kot zastopnik mestnega soc. političnega urada je v odboru g. Brandtner.

□ Predprodaja vstopnic za koncert Lovčevce je v trgovini Zlate Brišnikove in pri Höfnerju. Segajte po njih!

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 9. aprila ob 20: CIRKUŠKA PRINCESA. Ab. B.

Celje

□ Koncert pevskega zbora katoliškega prosvetnega društva se vrši v soboto, dne 9. maja ob 8. zvečer v Ljudskem domu pod vodstvom g. Zafotnika. Natančnejši spored se bo objavil kasneje.

□ Obični zbor pevskega zbora katoliškega prosvetnega društva se je vršil včeraj zvečer. Za predsednika je bil izvoljen na predlog g. Mihelčiča g. Močan. Ostali odbor: podpredsednik g. Mihelčič; tajnik g. ravnatelj Jerič; blagajnik g. Debeljak; pevovodja g. Zafotnik; odborniki g. Dolinarjeva, gđne. Pograjčeva, Korenova in g. Granfola.

□ Statistika tujcev v Celju meseca marca: akupaj 333 tujcev. Od teh je bilo po narodnosti: Jugoslovani 727, Avstrijci 103, Nemci 20, Italijani 11, Madžarov 9, Francozov 3, Čehoslovakov 32, Rusov emigrantov 8, Poljakov 4, Amerikancev 2, Bolgarov 1. Po poklicu: Trgovskih potnikov 317, industrijalcev 9, uradnikov 53, odvetnikov 9, zdravnikov 12, obrtnikov 31, dijakov 63, delavcev 103, brez poklica 270.

□ Pri včerajšnjem razglasu glede vpoklica rekrutov je pomotoma izostal stavek, da bodo rekruti, ki bi prišli pijani v vojašnico, kaznovani od vojaških oblastev.

□ Seja občinskega odbora se vrši v ponedeljek.

Gospodarstvo

Mednarodna politika in svetovno gospodarstvo

Redke so v naši književnosti knjige, ki se bavijo z narodno gospodarskimi vprašanji, čeprav vidimo kako velikega pomena je poznavanje gospodarskih vprašanj za vsakogar. Zato moramo pozdraviti pravkar izdano knjigo dr. Djura Račiča: Mednarodna politika i problemi svetovnega gospodarstva. Knjiga obravnava aktualna vprašanja svetovnega gospodarstva, ki tvorijo podlago za razumevanje problemov svetovne politike. Uvodoma razpravlja pisec o politiki, znanosti in gospodarstvu v medsebojni zvezi, nadalje razlaga teorijo svetovnega gospodarstva in znanstvene metode pri proučevanju teh problemov. V naslednjem odseku je razpravljal podrobno o protekcionizmu in svobodni trgovini ter podaja tudi najvažnejše kritike teh gospodarskih sistemov. Posebno aktualna pa so razprave v tretjem odseku knjige: carinske unije zaradi pravkar sklenjene pogodbe med Nemčijo in Avstrijo. Posebno poglavje je posvečeno vprašanju evropske unije, ki postaja najaktualnejši evropski gospodarski problem. Pisec se obširno bavi z gospodarskim delovanjem Društva narodov, katerega podrobna analiza in naravno seveda ugotavlja, da prizadevanja glede carinskega premirja niso prinesla uspehov. Končno razpravlja pisec o gospodarskih krizah, o katerih navaja mnenja različnih piscev, zlasti kar se tiče vzrokov krize. Knjiga ima mnogo zanimivega statističnega materiala v podkrepitve raznih trditev iznesenih na njej. Knjiga upošteva moderno gospodarsko literaturo inozemstva in podaja prav za prav le nekaj uvod v temeljitejša in globlja razmatranja o mnogoštevilnih vprašanjih svetovnega gospodarstva, ki so sedaj posebno aktualna. Knjiga stane 50 Din in se dobi v vseh knjižarnah.

BILANCA DRŽ. HIPOTEKARNE BANKE

Pravkar je objavljena bilanca Drž. hip. banke za 28. februar 1931. Zeleni pa bi bilo, da banka objavlja svojo bilanco vsak mesec.

Iz bilance posnemamo (vse v milijonih Din; v oklepajih bilanca z dne 31. dec. 1930): Aktivna: blagajna 84,6 (42,4), Nar. banka in Poštna hranilnica 270,2 (77,8); posojila: na nepremičnine 2276,4 (2290,6), na dohodke in doklade 470,0 (473,0), vodnim zadrugam 75,7 (78,2), kratkoročna za gradbo 0,5 (0,8), menično hipotekarna 43,9 (39,7), lombardna 95,2 (96,9), domače menice 93,0 (94,8), nepremičnine 78,2 (74,7), tek. račun fin. min. 1929/30 89,0 (68,1), začasno posojilo državi 123,5 (200,3), akt. tek. račun 56,2 (86,2), efekti 127,9 (110,6), efekti fondov 56,2 (56,2), razno 121,1 (98,8), kavcije 165,8 (165,6); pasiva: samostojni fond 73,3 (78,6), fond in glavice javnih ustanov 1637,1 (1220,6), kapitali javnih ustanov 575,9 (528,9), rez. fond 56,6 (56,6), amort. fond 10,5 (10,5), založnice in obveznice 896,6 (896,7), predjudni 69,7 (69,7), tek. račun sin. ministrstva 55,3 (19,1), depozit fin. ministrstva za anuitete po pogodbi iz leta 1929 44,5 (30,8), tek. račun Battignolle (89,0 (?), pasivni tek. računi 365,9 (289,0), razno 151,4 (31,9) milj.

Pojasnilo finančnega ministra o popisu blaga, ki se nahaja v trgovinah 31. marca 1931, pravi: Glede odredbe § 5. zakona o skupnem davku na poslovni promet z ozirom na prilavo vrednosti blaga v trgovinah dne 31. marca 1931 velja tole: Vse trgovine morajo do 15. aprila na dosedanjih formulirjih o davku na poslovni promet pristojni davčni upravi prijaviti vrednost blaga, ki se nahaja v trgovini 31. marca t. l. ter vrednost vseh neplačanih terjatev od prometa blaga od 1. oktobra 1928 do 31. marca 1931. Ker trgovci v večini primerov delajo inventar blaga koncem leta, je dana s tem sklepom olajšava s tem, da lahko navedejo stanje, kakršno je bilo 31. decembra 1930 in do daja vrednost blaga, nabavljene od tega časa pa do konca marca ter odbijejo vrednost prodanega blaga v tem času in dodajo vrednost terjatev iz blagovnega prometa, ki se niso bile plačane in to za čas od 1. oktobra 1928 do 31. marca t. l.; n. pr.: Vrednost blaga na podlagi inventarja z dne 31. decembra 1930 naj znaša 1 milijon Din, vrednost blaga nabavljene v prvih treh mesecih 1931, naj znaša 500.000 Din, vrednost prodanega blaga pa 300.000 Din. Od skupne vrednosti blaga, ki se je nahajalo v trgovini 31. decembra ter nabavilo v prvih treh mesecih 1931 in ki znaša pol drug milijon dinarjev, se mora odbiti vrednost za prodano blago, t. j. 0,8 milij. Din, tako da ostane vrednost blaga 1,2 milij. Din. Tej vsoti je treba dodati vrednost terjatev kakor je zgoraj navedeno. Ocene o takih prijavah bodo doleteli davčni odbori. Davčni obvezniki pa lahko plačajo na ta način odredeni davek na poslovni promet v mesečnih obrokih do konca septembra 1931. Osebe, ki ostanejo še nadalje plačniki 1% nega splošnega davka na poslovni promet, niso obvezane delati takih prijav. To so na

primer intelektualni delavci, obrtniki in podobno. Gospodarstveniki, ki izdelujejo blago, ostanejo še nadalje plačniki 1% nega davka na poslovni promet enako kakor tovarnarji. Isto velja za trgovce s poljskimi pridelki.

Poštna hranilnica v mareu 1931. Belgrad 8. 4. AA. Pri Poštni hranilnici se je meseca marca prijavilo 6511 novih vlagateljev, tako da jih je pri Poštni hranilnici zdaj 144.842. Vsota vseh hranilnih vlog je marca narasla za 12 in pol milij. Din na 244,6 milij. Din. V čekovnem prometu je naraslo število računov za 141 na 50.431. Promet je marca znašal 5155 milij. Din. Vloge na čekovnih računih so konec marca znašale 847 milij., skupno vloge pa 1291 milij. Din.

Borza

Dne 8. aprila 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Promet pa je bil znan, posebno v devizah Dunaj in Newyork. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2282,50 bl., Berlin 1353,50—1356,50 (1355), Bruselj 791,57 blago, Budimpešta 991,27—994,27 (992,77), Curih 1094,10—1097,10 (1095,60), Dunaj 799,16—802,16 (800,66), London 276,57 bl., Newyork 56,71—56,91 (56,81), Pariz 221,60—223,60 (222,60), Praga 168,27—169,07 (168,67), Stockholm 1521,76 (1523,76), Trst 297,80—298,06.

Zagreb. Amsterdam 2282,50 bl., Dunaj 799,16—802,16, Berlin 1354—1357, Bruselj 791,57 blago, Budimpešta 991,27—994,27, London 276,17—276,97, Milan 296,936—298,936, Newyork ček 56,71—56,91, Pariz 221,60—223,60, Praga 168,27—169,07, Curih 1094,10—1097,10, Bukarešt 83,75—84,25.

Skupni promet brez kompenzacij 5,2 milij.

Belgrad. Amsterdam 2280,50—2286,50, Berlin 1352,50—1355,50, Budimpešta 991,27—994,27, Curih 1094,10—1097,10, Dunaj 799,16—802,16, London 276,17—278,97, Newyork 56,71—56,91, Pariz 221,60—223,60, Praga 168,27—169,07, Trst 296,89—298,89.

Curih. Belgrad 9.1280, Pariz 20.3225, London 25.2875, Newyork 529.375, Bruselj 72.225, Milan 28.19, Madrid 57.30, Amsterdam 208.30, Berlin 123.68, Dunaj 78.02, Stockholm 139.075, Oslo 139, Kopenhagen 139, Sofija 3.7625, Praga 15.3825, Varšava 58.645, Budimpešta 90.575, Alene 6.75, Carigrad 2.465, Bukarešt 3.00, Helsingfors 13.075, Buenos-Aires 1.0125.

Vrednostni papirji

Današnji promet državnih papirjev na zagrebški borzi je bil zelo slab. Do zaključkov je prišlo samo v dolarskih obveznicah Drž. hip. banke in v begluških obveznicah. Tečaji so bili nekoliko slabši. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni in je prišlo do zaključkov po neizpremenjenem tečaju 174 v delnicah Unionbanke, nadalje je bila zaključena Prastediona po večerajšnjih tečajih. Srbska banka je bila zaključena po 185. Industrijski papirji beležijo zaključek v delnicah Danice po 92. Nadalje je bila čvrsta Trboveljska, ki je bila zaključena po 315 in 316. Ostali industrijski papirji v glavnem neizpremenjeni.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 63,50 bl., 7% Bler. pos. 83,25 bl., Celjska 150 den., Ljublj. kred. 120 den., Prastediona 920 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Šešir 80 bl., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88,75—89, agrarji 51—52,50, vojna škoda ar. 423,75—424,50, kasa 423,75—424,50, 4. 423,75—424,50, 12. 423 den., 8% Bler. pos. 92—93,25, 7% Bler. pos. 82,375—82,75, 7% pos. Drž. hip. banke 82,75—83,25 (83), 6% begl. obv. 68—68,25 (68,25), Pos. mesta Zagreba 72 bl., Tobak srečke 15—25, Srečke Rdeč. križa 48 blago. Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50—60, Katoliška 33—35, Poljo 52 den., Kreditna 150 den., Union 174—176 (174), Jugo 74—76, Lj. kred. 120 den., Mednarodna 66,50 den., Obrtna 86 den., Prastediona 920—922,50 (920—922,50), Srbska 186—187 (185), Zemaljska 140 den., Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttman 125—128, Slavkova 40—45, Slavonija 200 den., Našice 900 den., Danica 92—95 (92), Šečerana Osjek 290—295, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 215 den., Brod. vag. 62 den., Union 70—80, Vevče 133 den., Isis 43—46, Ragusea 370—385, Oceanica 200 den., Jad. plov. 525—550, Trboveljska 318—316 (315—316).

Belgrad. 7% inv. pos. 88—89, agrarji 51—52, vojna škoda 423,50—424, 6% begl. obv. 68,25—68,75, 7% Bler. pos. 82,75—83, 7% pos. Drž. hip. banke 82,75—83,25.

Noterije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 81,75—82,50, Newyork: 8% Bler. pos. 91,75—92,50, 7% Bler. pos. 81,75—82,625, 7% pos. Drž. hip. banke 81,50—82,75.

Dunaj. Podon.-savska-jedran. 88,69, Wiener Bankverein 16,15, Creditanstalt 46, Escomptes.

Zakaj se Buicka

več proda kakor vseh drugih
avtomobilov njegove cene?

DEJSTVA so dejstva — in statistike kažejo leto za letom, da se Buicka proda več kot dvakrat toliko kakor njegovega najsrečnejšega konkurenta.

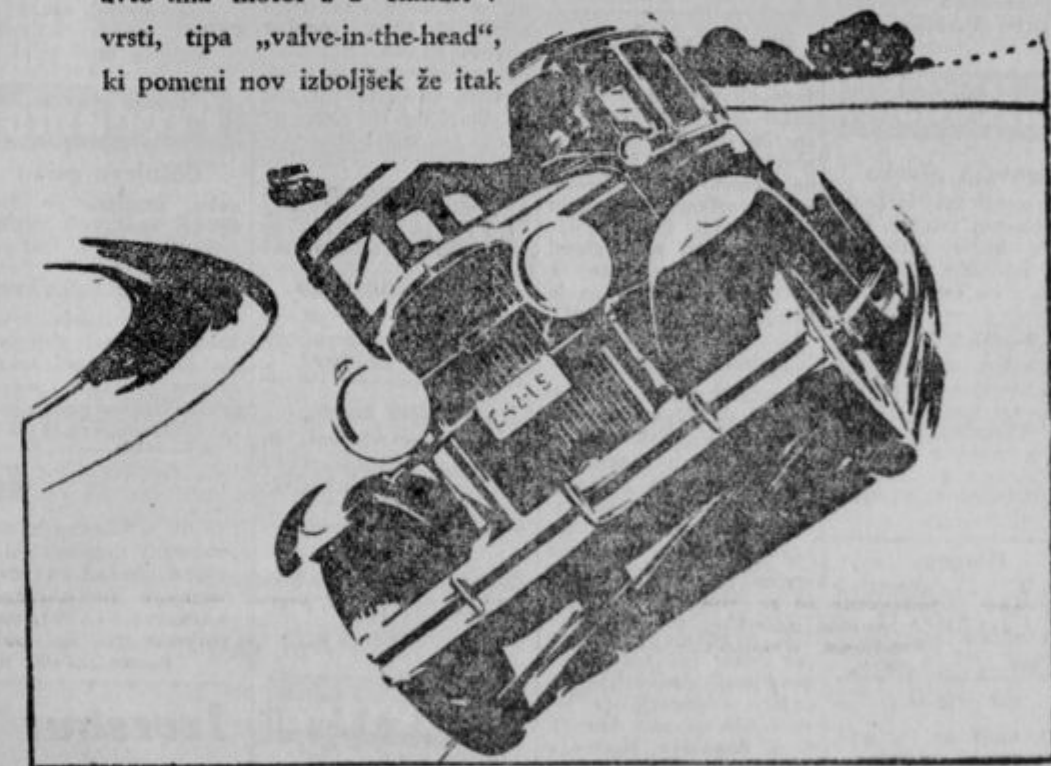
Skrivnost tega pomembnega uspeha je v tem, da se producenti tega avtomobila nikoli niso zadovoljili z doseženim uspehom — nego so zmerom stremeli po tem, da ustvarijo še boljši voz.

Buick 8 je nov dokaz te politike, ki se izvaja že 27 let. Ta avto ima motor z 8 cilindri v vrsti, tipa „valve-in-the-head“, ki pomeni nov izboljšek že itak

odličnega mehanizma tega avtomobila. Karoserije so Fisherjevo delo. Obisk prinašem zastopniku vam bo dal priliko ogledati si Buickovo karoserijo, od hladilnika pa do razkošne in harmonično urejene notranje opreme. Na zahtevo vam priredi tudi poskusno vožnjo.

BUICK 8

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

150,03, Zivno 85,60, Union 21,25, Guttman 15,25, Alpine 19,12, Trboveljska 38, Rima Murany 53,50.

Žitni trg

Na današnjem žitnem trgu so ostale cene neizpremenjene. Tako se je trgovala bučka pšenice po neizpremenjenem tečaju 157,50. Vendar se opaja, da je po praznikih povpraševanje oživelo in je bilo danes tudi nekaj več kupčije. Tudi koruza beleži nekaj več kupčije in povpraševanja. Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 6 vagonov pšenice in 3 vagoni koruze. Tendence je stalna.

Novi Sad. Kuruza sr. gar. 87,50—90, bučka ladja Donava Sava predčas. suha 89—91, moka bač. št. 8 127,50—132,50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet 22 vagonov pšenice, 56 vagonov koruze, 14 vagonov moka, 3 vagoni otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence učvrščena. Promet miren. Pšenica maj 15,85—16, zaklj. 15,90—16, ri maj 12,85—12,50, zaklj. 12,38—12,40, koruza maj 12,53—12,60, zaklj. 12,57—12,58, julij 12,90—12,95, zaklj. 12,95—12,96, tranz. maj 9,97—10, zaklj. 9,97—10.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 9. aprila: ŽIVLJENJE JE LEPO. Red A. Petek, 10. aprila: Zaprt.

Sobota, 11. aprila: GOSPODA GLEBAJEVI. Go-stuje član belgrajske drame, gosp. Plaovič. Red D.

Nedelja, 12. aprila: PRI BELEM KONJČKU. Na korist Udruženja gledaliskih igralcev. Izven. Ponedeljek, 13. aprila: ŽIVLJENJE JE LEPO. Red E.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 9. aprila: LUIZA. Red C. Petek, 10. aprila: Zaprt.

Sobota, 11. aprila: DIJAK PROSJEK. Red E. Nedelja, 12. aprila: SNEGURKA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ljubljana. Književnost: Iz založništva Jugoslov. knjižarne v Ljubljani: 29 zvezek: Sevinčnik: 28 Din, 30 Din, 31 Din, 32 Din, 33 Din, 34 Din, 35 Din, 36 Din, 37 Din, 38 Din, 39 Din, 40 Din, 41 Din, 42 Din, 43 Din, 44 Din, 45 Din, 46 Din, 47 Din, 48 Din, 49 Din, 50 Din, 51 Din, 52 Din, 53 Din, 54 Din, 55 Din, 56 Din, 57 Din, 58 Din, 59 Din, 60 Din, 61 Din, 62 Din, 63 Din, 64 Din, 65 Din, 66 Din, 67 Din, 68 Din, 69 Din, 70 Din, 71 Din, 72 Din, 73 Din, 74 Din, 75 Din, 76 Din, 77 Din, 78 Din, 79 Din, 80 Din, 81 Din, 82 Din, 83 Din, 84 Din, 85 Din, 86 Din, 87 Din, 88 Din, 89 Din, 90 Din, 91 Din, 92 Din, 93 Din, 94 Din, 95 Din, 96 Din, 97 Din, 98 Din, 99 Din, 100 Din.

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

8.

Nekaj časa je veselo brnel mali dvojčič honoluskega voza, ne da bi bila kriminalist in Bob spregovorila kako besedo. Hladen mrak se je spuščal na sivo zastrto pustinjo; sence dreves so postajale daljše, puščavski veter jim je pačil čudne obrise.

»Charlie,« je končno povzel besedo Bob, »kaj mislite o naši deželi?«

»Srečen sem, da jo vidim. Vedno sem si želel izpremembe.«

»Je li malo podobna vaši domovini?«

»Hawajski otoki leže, kakor Phillimorovi biseri, na kipečih nedrih oceana. V zraku je vedno dovolj vlage, dežja, ki ga nazivljemo tekoči solnčni žarek, vlažen dih svetovnega morja. Tukaj pa je ravno obratno. Zrak je suh, kakor časopis od lanskega leta.«

»Kaj bova počela sedaj?«

»Oprezovala in čakala. To je poseben primerljaj. Doma moram razjasnjevati zločine, ki so največkrat jasni ko beli dan. Tu je drugače. Tu je treba najprej razvozlati uganko, kakšen zločin se je sploh zgodil.«

»Menite, da je Madden tudi v zvezi? Ali pa mislite, da je Thoru sam krivec?«

»Morda dobiva nekega dne odgovor. Za sedaj je vsekakor bolje, da se z Maddenom ne sprijaznite preveč. Saj mu menda niste pripovedovali o Philu Maydorfu in kako sumljivo se je vedel v Frisku?«

»Dosljej še ne. Ko pa sem poprej v Eldoradu zagledal Maydorfa, sem pa res pomišljal, bi li ne bilo bolje, razodeti se Maddenu.«

»Zakaj? Biseri niso v nevarnosti. Če mu boste povedali o Maydorfu, bo morda velal nakit spraviti v New York. Kaj potem? Odpotoval bo, vi boste odpotovali, jaz bom odpotoval. Skrivnost ranche bo ostala nerazjasnjena.«

»Najbrž. Sploh pa se je zgodilo črno dejanje zadnje sredo.« Bob je kratko opisal, kaj se je tisti večer primerilo Pavli Wendell, kako je bil Thorn zmeden, ko jo je sprejel na vratih in posebno, kako je opazil majhnega moža s črno brado ter z bisago na hrbtu.

Chan je pazljivo poslušal. »To bi utegnil biti važen migljaj. Ta črni bradač je morda glavni člen naše verige.« Približala sta se ranchi. »Pojdite noter in delajte se nedolžnega kakor novorojeno dete! Če boste telefonsko govorili s svojim očetom, boste videli, da že vse vo. Brzjavil sem mu.«

Tudi vi? Brzjavil sem mu tudi jaz.«

»Tedad je vse dobro pripravljeno.« Dveri so bile odprte in Chan je z avtom zavil na dvorišče. »Lahko noč in mnogo sreče!«

V ogromnem kaminu v sobi je prasketal ogenj. Madden je sedel za mizo in podpisaval pisma. »No,« je vprašal, »ste li prijetno prebili popoldne?«

»Hvala!« je odgovoril mladenič. »Upam, da tudi vi.«

»Ah ne,« je odvrnil milijonar. »Niti tukaj se ne morem iznebiti opravil. Dospela je pošta treh dni. Ali ste vendar prišli, Martin,« je dodal, ko je stopil tajnik. »Saj boste morda imeli še časa, da mi še pred večerjo oddaste pisma na pošto. In tukaj tele borzovjavke tudi. Vzemite mali avto — z njim se po teh polih človek uspešneje vozi.«

Thorn je začel večje vtikati pisma v kuverte. Madden se je pretegnil ter stopil h kaminu. »Ah Kim vas je pripeljal? Zna li kaj prida voziti?«

»Izvrstno!«

»Nenavaden dečko je tale mali, debeli rumenček!« »Ne morem trditi. Povedal mi je, da je v Los Angelosu vozil zelenjavo. Kaj več pa nisem mogel izbežati iz njega.«

»Zelo molčeč je, kajne? — Sicer pa,« je nadaljeval smehljaje se, ko je odšel Thorn, »vaš oče se še ni oglašil.«

»Skoraj gotovo bo šele zvečer doma. Če želite, bom potem poklical našo domačo številko.«

»Bilo bi mi zelo prijetno. Ne hotel bi biti negotoljubljen, mladi prijatelj, toda mnogo mi je na tem, da bi čimprej odšel. Danes so s pošto prispela sporočila — saj razumete...«

»Seveda! Kar morem, bom rad storil!«

»Zelo ste prilazni!« se je zahvalil Madden in mladeniču se je zdelo, kakor bi bil česa kriv. »Mislil, da je pred jedjo dobro malo zadremati. To pospešuje prebavo.«

Bob je ostal sam pri časopisu, ki ga je bil prinesel iz Eldorada. Zdal pa zdaj je prihlačala mimo smešna Ah Kimova prikazen; brez ropotanja je pripravljaval mizo.

Uro kasneje se je trojica v samotni puščavi zopet krepčala z izdelki kitajske kuharske umetnosti. Pri kavi je opazil Bob, kako počiva na njem Maddenov pogled, poln pričakovanja. Smehljaje se je vstal. »Sedaj bi se papa utegnil vsak hip vrniti od naporenega sporta. Rad bi naročil telefonski razgovor.«

»Naj to opravim jaz,« se je ponudil Madden. »Koliko je številka?«

Ženin pred poroko izginil

V Trstu se je te dni zgodil čuden slučaj, katerega si do danes še ne vedo razlagati. Ali gre za šalo ali pa za psihološko uganko čudnega človeka?

Pri znani trdnici Prister v ulici Cesare Battisti služi že dolgo časa mladenič Mario Boschini, star 27 let, ki je priden, ima pa nekatere posebnosti. Stanuje pri svojem bratu, svoji materi pa vsak mesec oddaja velik del svojega zaslužka. Ne pije in ne igra niti ne pozna slabe družbe. Na sprehod hodi najraje sam, in sicer bolj daleč, kjer se nekaj časa v božji naravi ustavi, potem se pa vrne.

Mario se je v zadnjem času seznanil z neko Nerino Ziberna, siroto, ki služi pri neki gospej Beni, in katero splošno slikajo kot pridno dekle. Njuno znanstvo je staro nekoliko eno leto. To Veliko noč pa sta se sklenila poročiti, in sicer v cerkvi sv. Vincenca Pavlanskega. Nevesta na svojem ženinu ves čas njunega znanstva ni bila zapazila ničesar posebnega, samo to, pravi sedaj, se ji je zdela čudno, da ji Mario ni hotel nikoli pokazati stanovanja, ki ga je bil, kakor je pravil, najel v ulici della Zonta št. 5. Tudi kar se tiče poročne obleke se Mariju očitno ni zelo mudilo, ker jo je zbral šele en dan pred poroko v neki trgovini na Corso Vittorio Emanuele, odkoder je rekel, da si bo pustil obleko poslati neposredno pred poroko na svoj dom, vendar pa ta obleka še danes visi v izloženem oknu dotične trgovine. Nevesta seveda si je omislila lepo obleko, pižamo, perilo itd. itd., pa tudi ostale stvari, ki so potrebne za ženina, kakor n. pr. perilo, čevlje, kovček itd. sta si bila skupaj nabavila.

Prišel je dan poroke. V stanovanju ženinove matere so bili zbrani bratje, sorodniki in prijatelji, da se podajo v cerkev. Pred hišo sta čakali dve kočiji tverke Cimadori. Pripravljen je bil tudi mrzli prigrizek in sladkarije ter precejšnje število buteljke dobrega vina. Tudi ženitovanjsko potovanje je bilo, se razume, naprej določeno, in sicer čez Gorico v Videm. Navzoča je bila tudi sestra ženinova, ki služi daleč v Siciliji v Palermu in je bila žrtvovala velik del svojih prihrankov, da se je mogla pripeljati na bratovo poroko v Trst. V cerkvi pa je čakal duhovnik, ki je bil tem bolj nestrpen, ker se je poroka morala na vsak način izvršiti pred deseto uro, ko se je imela začeti slovesna sv. maša, kajti bila je ravno Velikonočna nedelja.

Toda ženina od nikoder ni bilo. Nevesta, starši in prijatelji so vse mogoče ugibali in se vznemirjali. Naenkrat se pojavi postrežek, ki izroči ženinovi teti pismo, podpisano od »rdečih hudičev«, ki izjavljajo, da ne pustijo, da bi se Mario poročil in da so zaradi tega poroko preprečili. Obenem je postrežek izročil rodbini izginulega ženina paket, v katerem je bil zaviti Marijev jopič, omadeževan z rdečimi madeži.

Navzoči so se silno prestrašili, nevesta pa je skoro omedlela. Torej gre za zločin! Stvar je bila tem bolj verjetna, ker je kronika ravno te dni v Trstu zaznamovala celo vrsto zločinov. Seveda so poklicali takoj policijo, ki je začela stvar na licu mesta preiskovati. Nek agent je takoj ugotovil, da rdeči madeži niso od krvi, ampak od rdeče barve, kar je nevesto in goste seveda nekoliko pomirilo, tajnostne zadeve pa le ni pojasnilo. K sreči je bil med gosti tudi znani tržaški ljudski komik Cecche-

lin, ki je skušal spraviti dobro razpoloženje med goste s tem, da je predlagal, naj se pojé pripravljeno prigrizek in odprejo buteljke, kar se je tudi zgodilo. Nevesta se seveda te čudne ženitovanjske pojedine ni udeležila, pač pa so sorodniki in prijatelji ostali na ta način do pozne noči skupaj. Medtem je bil neki brat odšel po nekem slučajnem opravku v pisarno svojega gospodarja Padovana v ulici Sette Fontane. Tam ga je nekdo poklical na telefon, in sicer je bil to njegov brat Mario, ki mu je dejal, da je ujetnik »rdečih hudičev«, ki ga mučijo! Drugi dan pa je začel peti telefon pri gospodini neveste Nerine. Javil je, da se nahaja ženin v Ospu, to je vas, ki je oddaljena od Trsta na poti v Koper nekaj ur hoda.

Ženinovi bratje so se na to telefonsko sporočilo res takoj podali v Osp, kjer pa brata niso našli, pač pa jim je gostilničar povedal, da je nek neznanec, ki odgovarja njihovemu opisu, pri njem kosil in pil ter se potem neznano kam oddaljil. Obenem iščejo seveda izginulega ženina tudi oblasti, ki ga pa tudi še niso našle. Imajo pa njegovo sled, iz Ospa je bil odšel v Koper, od koder pa se je z avtobusom odpeljal zopet nazaj proti Trstu, kjer se pa še ni javil.

Nevesta ga seveda nestrpno čaka in pravi, da mu bo odpustila, čeprav je njegov čin več kot čuden in ji je napravil Mario veliko sramoto. Če se vrne, pravi, da se bo poroka izvršila takoj brez vseh ceremonij, da bi njenemu Mariju zopet ne padla v glavo kakšna nova muha. So pa ljudje, ki nevesti svetujejo, naj svojega ljubljenega Marija rajši pusti, kajti dogodek kaže, da fant ne utegne biti čisto — pri pravi pameti.

Zvesta delavka

Ptuj, 7. aprila.

Te dni je poteklo 50 let, odkar služi neprenehoma v isti hiši in pri isti gospodini Ana Rokko. Rodila se je 13. avgusta 1863 v Janeževih pri ptujskem Sv. Urbanu. 15 let je šele štela, ko je morala zapustiti domačo taro Sv. Urbana. Služila

je nad dobro leto v Celju. Srce pa se je mladi deklici tožilo po širnem Ptujem polju. Mahnila je zato v jeseni 1879 proti Ptuj. In od 2. aprila 1881 služi neprestano pri gospej Ottiliji Škrabarjevi, vdovi po okr. zdravniku in materi konservatorja g. Škrabarja. Svoj posel vrši vsa leta častno, marljivo. Odlikuje jo prav posebna zvestoba in prijaznost. Danes je sama na svetu, brez sorodstva. Ob tem jubileju so se pridne delavke spomnili Škrabarjevi z malo domačo proslavo. Naj »Aneta« doživi še mnogo let, v enaki vnemi za cerkev kot jo je imela do sedaj. Nam pa daj Bog takih pomočnic!

Logatec

Kmetijsko gospodinjstvo 11 tedenski tečaj se je tu zaključil 31. marca. Kdor je videl samo nekatera sprizvečala gojenk z odličnimi in prav dobrimi uspehi iz jako različnih predmetov, bolj podrobno pregledal krasno razstavo njihovih izdelkov dne 25. marca, poizvedoval pri gojenkah, je moral začudeno vprašati: ali je bilo to mogoče v 11 tednih? Prireditvi tečaja in uspehom moremo le nepristransko častiti. Uspeh je potrdil tudi g. okrajni načelnik, g. nadzornik Štravs, g. šol. upravitelj Doljak in drugi povabljeni pri poslovnem večeru dne 30. marca. — Čudimo se dopisniku »Jugoslovana« z dne 29. marca 1931, kako more pisati, da je razstava tečaja pokazala, da najbrže naše kmetско ljudstvo od sličnih tečajev nima dosti. — Smo mnenja, da neprimerno več kot od kritike poročevalca. Če se je poročevalac resnično zanimal za tečaj, naj bi ne gledal samo »nedeljske« obleke — razstave — dela v tečaju, marveč tudi »delavnice«. (Kuhanje je bilo za kosce, grabljenje, ženice, tesarje...) Voditeljci tečaja gđe. Škofca Franji, ki je tako zelo upoštevala tukajšnje krajevne razmere, vse priznanje kot tudi Kršč. ženski zvezi in predavateljem, katerim bodo starši kot tudi gojenke gotovo ostale hvaležne za tako ceneno izobrazbo.

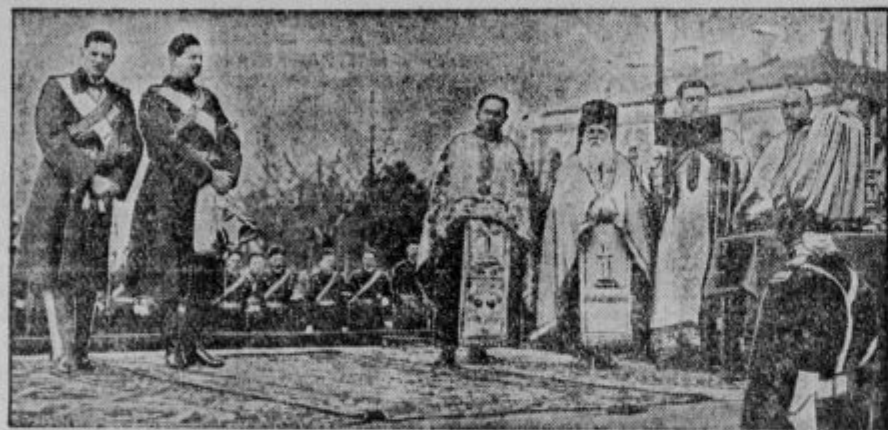
Stari trg pri Ložu

Umrli je na Lazih št. 5 posestnik Kotnik And., star 83 let. Na zunaj raskav, a srčno dober mož, stara korenina, čebelar, v kmetovanju neomajno starokopiten, izredno gostoljuben, širokznan original. Bog mu povrni njegova dobra dela!

Postavil se je organizist župne cerkve sv. Jurija g. Turk Ivan, ki je s pomočjo sina Edvarda, dveh gg. učiteljev, hčere učiteljice in zelo pomnoženega pevskega zbora izvajal pri slovesni sv. maši ob 10 na Velikonočo latinsko mašo: Faisl, missa opus V. v F-duru, s spremljavo dveh vijolin in prednašal velikonočne pesmi poleg naštetih glasov in orodij še s trobentami. In kar je glavno: težko nalogo, ki je zahtevala dolgo in naporno pripravo, je povodila in zbor tudi dobro posrečeno izvršil! Prav tako dobro je izvršil svojo nalogo z okusnim okrašenjem božjega groba in altarja cerkvenik g. Lavič. Petje in okras cerkve bi na Veliko noč v vasi Stari trg pri Ložu mogli prekositi v kakšni stolni cerkvi. Iz tega farani lahko sklepajo, da niso proč vrženi prispevki in darovi za župno cerkev! Za procesijo je godla godba na pihala iz Loža.

Pomagala bo občina Stari trg, enako tudi občina Lož, osnažili za birmo zunanost cerkve in cerkvenih stavb. Delo bo izvršil sobni slikar g. Jakob Zagar in sinovi. Akad. kipar g. Jurkovič, Ljubljana, pa ima naročen spomenik za padle vojaške župnije Stari trg. Zdej se zbirajo po vaseh prispevki za ta spomenik. Upamo, da ga bo mogoče letoš postaviti vzle težki gospodarski krizi, ki ravno naše pridobitne panoge (les in živina) najbolj tlačí.

Polomila je poledica tudi pri nas mnogo dreva, na vrhovih in v gozdovih, kar se šele zdaj dobro vidi, ko je kopno. Zadnji čas je, da je dobila občina škropilnico za sadno drevje.

Romunski kralj Karol II. se je te dni prvič udeležil slovesne zaprisege vojaških novincev. Poleg kralja na levi stoji njegov brat princ Nikolaj.

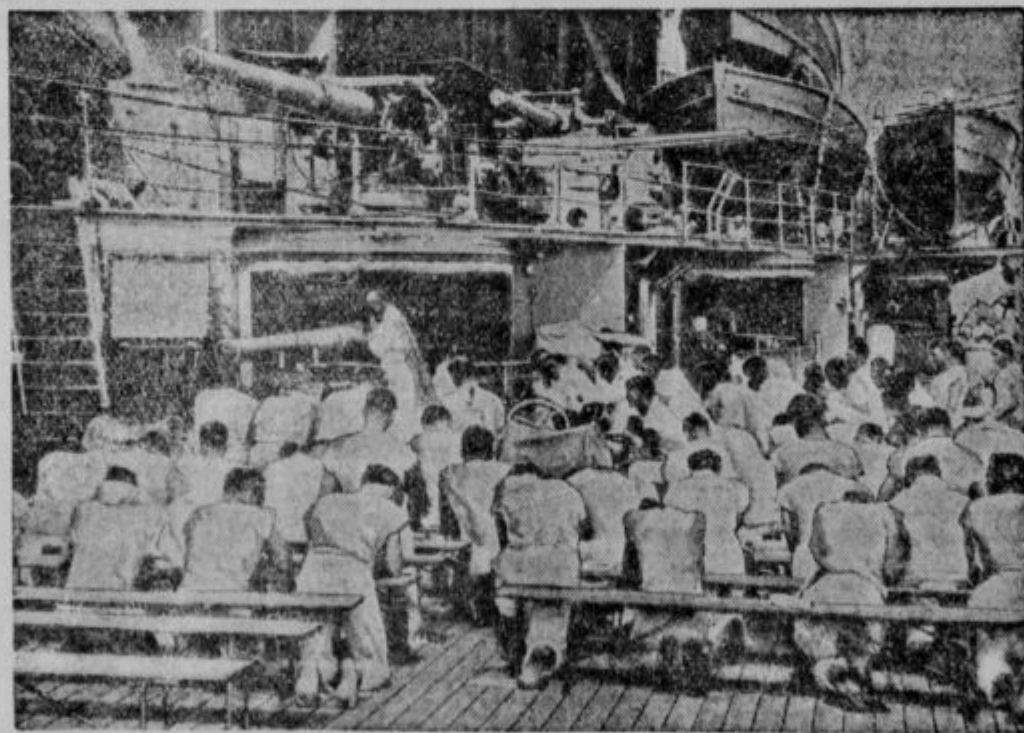
Komunizem in človeška osebnost

Predavanje priznanega poznavalca sovjetskih razmer, P. Muckermanna S. J. v Berlinu, je zbralo toliko občinstva, da so morali prireditelji predavanje prenesti v največjo razpoložljivo dvorano, zbornico Schöneberskega magistrata. Predavanje se je vršilo pod okriljem Lessingove ljudske univerze, a je to pot zbralo poleg navadnega, izvenšolske izobrazbe potrebnega občinstva tudi veliko število pisateljev in politikov. Tudi Arthur Hollitscher, glasniki nemških komunistov, je bil navzoč v dvorani in pazno zasledoval predavateljeva izvajanja.

Razmerje med boljševizmi in človeško osebnostjo — tako je izvajal sloveči pater — je najpomembnejše preče dnevno vprašanje, ker temelji vsa evropska kultura na upoštevanju individualnih posebnosti. Koncem zadnjega stoletja je tudi Rusija visoko cenila zapadno kulturo. Saj govori pri Dostojevskem Ivan Karamazov Aljoši o Evropi kot drugi domovini in deželi dragih grobov. A zdaj je vse narobe: Evropa, predvsem pa Nemčija, sanja o komunističnem kolektivnem idealu. To je posledica obupa in razočaranja zadnjih let. Človeška osebnost je izgubila nekdanjo vrednost, čim je bila prekinjena duhovna vzajemnost med izobraženci in ljudstvom. Med tema slojema je nastal prepad. Od široke množice odtrgana nemška kulturna javnost obupno išče novega svetovnega nazora in nasade komunističnim pravljicam o idealnem edinstvu, ki zdaj baje vlada pod sovjeti. A če so se Nemci vedno zanimali za globoko rusko duševnost, ne bi smeli istovetiti Rusije z boljševiki. Žalibog Nemci Rusijo premalo poznajo in bi utegnili zaupanje v sovjete za Nemčijo imeti usodne zgodovinske posledice.

Na temelju lastnih izkušenj v Vilni in Smolensku je podal p. Muckermann pretresljivo sliko zatiranja človeške osebnosti pod komunisti. Avtor se je osebno prepričal, da rusko ljudstvo komuniste sovraži, a so mu slednji odvzeli vsako besedo. Razdirajo stare kulturne zaklade in se poslužujejo grozovitega nasilstva, da bi izpremenili žive ljudi v brezvoljne avto-

mate. Najbolj značilna poteza boljševiškega mesijanizma je njegova vezanost na »prijateljstvo, gospodarsko revolucijo, ki so ji podrejeni tudi znanost, umetnost in književnost. Boljševiki hočejo izpremeniti 160 milijonsko prebivalstvo Rusije v neme, delavne in pokorne mravlje, sužnje svojega ekonomskega načrta. Slednji je prepojen s politiko in ima kot zadnji cilj uničenje evropske kulture. Če bi bil

Božja služba med topovi. Pri ameriški vojni mornarici je nedeljska služba božja strogo ukazana. Udeležiti se je morajo vsi službe prosti častniki in mornarji v svečanih belih uniformah.

Kulturni obzornik

Novo šmarnice

Dr. Josip Jerše, »Pozdravljena kraljica!« Založila Jugoslovanska knjigarna, Ljubljana, 1931. Strani 291. Tisk Jugoslovanske tiskarne. Cena vezani knjigi 45 Din.

Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti. (Sir 24, 25.) Oj kako se poživi ob toplih žarkih Marijinih milosti krščansko življenje, kako se poživlja vera, krepa upanje in vnama v sreči nova gorečnost in ljubezen! (Šmarnice str. 6.)

Tako nam kliče Marija, tako nam kliče letošnji šmarničar, ki je natrgal ob prelepi anti-foni »Pozdravljena, Kraljica!...« enotrideset lepih belih šmarnic in jih pivil v oživljajoč šopek premišljevanj, hoteč nas v mesecu maju izpred Marijinega altarja potrditi v dobrem in nas voditi k Jezusu, ki je Pot, Resnica in Življenje.

»Pozdravljena, Kraljica!...« Kdo je, ki se še ni s to prelepo molitvijo zaupno obračal do nebeske Matere, kdo je, ki se ni ob tej molitvi zamislil v svoje življenje in ni spoznal, da bi bil v dolini solz ves beden in nesrečen, če ne bi bilo Nje, dobrotljive, milostljive in sladke, ki nas ljubi in pokaže vsem, kateri se zatekajo k Njej, nekoč blagoslovljeni sad svojega telesa — Jezusa in nas z njim na veke oserči.

Kaj si moremo zato drugega želeti, nego da se Marija ukorenini v naših srečih, da bi globoke korenine poglajlo Marijino češčenje, da postanemo njeno izvoljeno ljudstvo. (Šmarnice, str. 19.) Kam naj se obrnemo v zmedli časov, kje naj iščemo pomoči, tolažbe in zdravlja, če ne pri Njej, ki je Mati usmiljenja, življenja, sladkosti in upanje naše? Majniški zvon nas bo vabil, ko bo pel, kakor bi oznanjal Marijine besede: Kakor trta sem sladka in dišeča sad rodila. Pridite k meni vsi, ki me želite in nasitite se mojega sadu.

Napolnile se bodo naše cerkve in cerkvice in Marijino ljudstvo bo poslušalo šmarničarja, ki mu bo ob »Pozdravljeni Kraljici« kazal nebesko Mater in Njenega Sina, premišljujoč besede iz sv. pisma in cerkvenih očetov in zaje-majoč iz življenja v dolini solz zglede, ki pričajo, kako Marija v vseh časih in tudi v naših dneh ljubeče skrbi za svoje otroke in jim pomaga v bridkih težavah in nadlogah, ko odlove sleherna pomoč in tolažba. Beseda našega šmarničarja je topla, pristržna, kot bi bila sladek odmev Materine ljubeče misli, s katero objema ves svet in vse ljudi vseh stanov in vse starosti v vseh položajih na poti skozi dolino solz. Srce, ki ljubi, bo postalo v teh šmarnicah bolj goreče, srce, ki je mrzlo, se bo ogrelo, srce, ki dvomi, bo zažvelo v solnčni svetlobi vere, žalostni se bodo vzveselili in v potrti duše se vrne nova moč in jih dvigne. Vse to po Mariji, ki je milostljiva, dobrotljiva in sladka in je Mati usmiljenja, življenje in upanje naše!

Letošnje šmarnice dr. J. Jeršeta »Pozdravljena, Kraljica!« so knjiga premišljevanj, ki bi jo morala imeti vsaj vsaka slovenska družina, da bi jo poživila v veri, upanju in ljubezni in bi njeni člani rastle v duhovnem zdravju in moči v dobro našemu narodu iz roda v rod zares kot pravi Marijini otroci.

Zato kdorkoli si, vzemi, beri, premišljaj in ravnaj se po šmarničarjevih besedah, ki te vodijo k Mariji!

Rimskij-Korzakov: Snegurka

Na velikonočno nedeljo zvečer je bila v ljubljanski operi premiera opere Snegurka od ruskega komponista Rimskij-Korzakova. Opera šteje med najboljša dela ruskega poznega impresionizma, ki že prehaja v okvir »čiste glasbe«. Zahteva ogromne instrumentalne, inscenacijske in kostumne žrtve, ker živi od same čutnosti in kolorističnega refinementa. Premiera je bila prilično dobro obiskana, glavne vloge so peli ga. Gjunjenac-Gavella, Primožič, Kogojeva, Majdičeva, Zupan, Španova itd.; dirigiral je opero g. Neffat. Premiera je kazala še manjše hibe, zatorej več o tej operi po prvi repriži.

Dvanajsti zvezek Zbranih spisov Ivana Cankarja

»Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« — »Zgodbe iz doline šentflorjanske.« — »Novo življenje.« — Uvod in opombe napisal Iz. Cankar. Str. XII. — 356. — Založila Nova Založba v Ljubljani 1931.

V obeh prvih spisih dvanajstega zvezka Cankarjevih zbranih spisov, ki so kakor vsako leto tudi letos izšli točno za veliko noč, je višek Cankarjevega cikličnega šentflorjanskega motiva, ki se je bil začel z njegovo novelo »V mesečini« in je potem usahnil l. 1908. Te ostre satire, v katerih se mešajo burkasti in tragični konflikti, obračuni s svetolilnsko moralno družbo in pisateljevi obračuni s samim seboj, so naletele v tedanji slovenski javnosti na oster odpor, o čemer urednik obširno poroča v opombah. Cankar je mislil, da je njegova umetnost tedaj doživela »konkurz« in je začel pisati novo komedijo »Zalostni konec umetnosti«, ki jo je urednik ponatisnil kot fragment in v kateri Cankar tudi sam nastopa. Drugačnega značaja je roman »Novo življenje«. Vzklilo je iz globokega osebnega doživljanja, ki je pesnika pretresel do zadnjih globin in ki ga je napotilo, da je jel premišljevat in pisati o svojem življenju, o Ljubljani, o njenih kulturnih in nekulturnih posebnostih, o mladem umetniškem rodu in njega nazorih, a zlasti o svojih zablodah. »Tako je postalo »Novo življenje« obračun s samim seboj, izpraševanje lastne vesti, podrobna analiza osebnih motivov in dejanj, zgodovina dvomov, povest obupov pod lastno slabostjo, nad izgubljeno mladostjo, nad breznažno prihodnostjo. To je najbolj strastna, najbolj osebna, najbolj neumerjena Cankarjeva povest, pravi Izidor Cankar v uvodu.

Knjiga se dobi v Novi Založbi in vseh drugih knjigarnah. Cena: broš. 68 Din, platno 80 Din, celo platno 86 Din, polusnje 110 Din.